ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Δραχμὰς 7.50*
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Φρ. Χρ. 8*

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 87

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
"ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ" ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Μαρτίου 1908

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ — Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

Ο LACASSAGNE
ΚΑΙ Η ΠΟΙΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὰ ἀνωτέρω κριτήρια παρέχουσιν ἐπαρκῆ ἐξήγησιν εἰς τὴν ἐκ πρώτης ὄψεως παράδοξον γνώμην τοῦ ἐν Ἀμστελοδάμῳ τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Ποιν. Δικ. Van Hamel γράψαντος, πρὸ δύο περίπου ἐτῶν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ Lombroso ἑορτῶν, καὶ τάδε:

« Les partisans de la nouvelle science pénale ne devront jamais oublier qu'elle doit son existence à l'école positive italienne.

» L'école classique envisage le crime comme une entité juridique, l'école positive envisage le crime comme un être psychologique.

» L'école classique exhorte les hommes à connaitre la justice; l'école positive exhorte la justice à connaître les hommes.

» Or l'évolution actuelle du droit pénal consiste dans sa transition de la phase juridique ou formaliste à la phase psychologique ou réaliste.»

Αἱ μελέται ἐπὶ τῆς τοιαύτης ροπῆς τῆς συγχρόνου ποινικῆς ἐπιστήμης, αἵτινες ἔλαβον τοσαύτην ἔκτασιν, ὥστε ἀπανταχοῦ σχεδὸν νὰ θεωρῆται ἀναγκαῖον, ὅπως ἴδιοι καὶ κεκτημένοι μόρφωσιν διάφορον τῆς ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν νομικῶν παραδόσεων ἐρειδομένης, δικασταί, καθιερωθῶσιν ἐπὶ τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων. Πλὴν αἱ μελέται αὗται μένουσι καὶ θὰ ἐξακολουθῶσι νὰ μένωσιν ἄγνωστοι ἐν Ἑλλάδι, ἐφ' ὅσον ἡ Πολιτεία καὶ οἱ διάφοροι ἁρμόδιοι, φροντίζοντες μᾶλλον περὶ τῆς θεραπείας τῶν προσώπων, ἢ τῆς προαγωγῆς τῆς ἐπιστήμης, οὐδεμίαν παρέχουσιν ἐνθάρρυνσιν εἰς τοὺς ἐπιδιδομένους εἰς τὰς τοιαύτας μελέτας καὶ κεκτημένους τά τε στοιχεῖα καὶ τὴν διάθεσιν ὅπως ἐργασθῶσιν.

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸν Lacassagne.

⁂

Ὁ Γάλλος ἰατροδικαστὴς ὑπεραμύνεται τῆς θανατικῆς ποινῆς, ὡς ἔπραξεν ἐν Ἰταλίᾳ τῷ 1880 καὶ 1888 ὁ Garofalo διὰ τῶν βιβλίων αὐτοῦ «Criterio positivo di criminalità» καὶ «Contro la corrente».

Θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐπὶ τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Lacassagne ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ταῦτα οὐδαμῶς ἀπέχουσιν ἐκείνων ἅτινα διετύπωσαν οἱ θετικισταὶ καὶ ἰδίᾳ ὁ Lombroso ἐν Ἰταλίᾳ. (Βλπ. τὰ περὶ τούτου ἐν ἐκτάσει ἐν σελ. 215—226 τῆς προμνηθείσης ἡμετ. συγγραφῆς).

Καθ' ἡμᾶς τὴν προσήκουσαν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο λύσιν παρέχει ὁ Fevri διὰ τῆς πρακτικωτάτης αὐτοῦ σκέψεως καθ' ἣν· «ἐὰν θέλῃ τις διὰ τῆς θανατικῆς ποινῆς νὰ ἐπιτύχῃ *ὠφέλειάν τινα* καὶ νὰ ἀπεργασθῇ ἀληθῆ ἐξαφάνισιν τῶν κοινωνικῶν ὀλετήρων, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐτησίως διαπραττομένων *κεφαλικῶν* ἐγκλημάτων, δέον νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος ν' ἀποκτείνῃ κατ' ἔτος, ἐν μόνῃ τῇ Ἰταλίᾳ, περίπου 1500 ἐγκληματίας. Ἀλλὰ τοιαύτην σφαγὴν οὐδεὶς θὰ εἶχε τὸ θάρρος νὰ ὑποστηρίξῃ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις».

Προσθετέον ὅτι ἡ μερική, οὕτως εἰπεῖν, ἐφαρμογὴ τῆς θανατικῆς ποινῆς, διὰ τῆς παροχῆς πολλῶν καὶ ὁσημέραι αὐξανομένων χαρίτων, ἄγει εἰς τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς ποινῆς ταύτης.

Ὁ Lacassagne ἐνθέρμως ἐπαινεῖ τὴν πρακτικότητα καὶ ἀποτελεσματικότητα τῶν ποινικῶν συστημάτων ἐν Ἀγγλίᾳ, ἔνθα ἐλάχιστα μὲν ἀπασχολοῦνται ἐπὶ τῆς ἀφῃρημένης ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος καὶ τῆς τεχνικῆς *δικανικῆς λογικῆς* (ἥτις, κατὰ τὴν εὐφυᾶ φρᾶσιν τοῦ εἰρημένου ἀντεισαγγελέως τοῦ ἐν Ρώμῃ ἀκυρωτικοῦ Garofalo, *ἀποτελεῖ συχνάκις τὴν ἄρνησιν τῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς*—«Criminologia» σελ. 417), τὰ μάλιστα δὲ ἄγονται ὑπὸ πρακτικῶν βλέψεων καὶ παρατηρήσεων, ἐπὶ τῆς φύσεως τῶν ἐγκληματιῶν καὶ τῶν ὅρων τοῦ περιβάλλοντος ἐρειδομένων.

Διὰ τοῦτο, καθ' ἅ ἀλλαχοῦ ἀνάγράφει ὁ αὐτὸς Garofalo. (Il delitto come fenomeno sociale, 1896). «Ἡ Ἀγγλία παρουσιάζει νῦν πρὸ ἡμῶν τὸ φαινόμενον προοδευτικῆς καὶ σταθερᾶς ἐλαττώσεως τῆς ἐγκληματικότητος. Ἡ προοδευτικὴ αὕτη μείωσις ἐξεδηλώθη κυρίως ἀπὸ τριακονταετίας καὶ ἐντεῦθεν. Κατὰ τὰ τελευταῖα 20 ἔτη ἐκλείσθησαν ἓξ φυλακαὶ δι' ἔλλειψιν καταδίκων, οἵτινες ἦσαν 19,818 τῷ 1789 καὶ δὲν ἦσαν πλείονες τῶν 12,178 τῷ 1893». Σημειωτέον ἤδη ὅτι ἀπὸ τοῦ 1789 μέχρι τοῦ 1896, ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀγγλίας ὑπερεδιπλασιάσθη καὶ προσέτι δὲ ὅτι ἡ Ἀγγλία εἶναι ἡ μόνη εὐρωπαϊκὴ ἐπικρατεία ἐν ᾗ ἡ ἐγκληματικότης εὕρηται ἐν σταθερᾷ μειώσει.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἔλαβον προσηκόντως ὑπ' ὄψει τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἀληθεῖς φαυλόβιοι θεωροῦσι τὰς σχετικῶς βραχυχρονίους φυλακίσεις μᾶλλον ὡς ἀναψυχήν, ἢ ὡς ποινὴν (βλ. πληθώραν σχετικῶν παραδειγμάτων ἐν τοῖς Palimsesti del Carceve τοῦ Lombroso) καὶ ἐτράπησαν τὴν πρακτικὴν ὁδὸν τῆς διὰ τῶν σωματικῶν ποινῶν τιμωρίας ἐνίων ἐγκληματιῶν.

Ὁ Lacassagne γράφει:

«Ἐν Ἀγγλίᾳ ἔχουσι τὸ hard labour ἢ τὴν αὐστηρὰν ἐργασίαν, ἥτις ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τοὺς ὀκνηροτέρους, (κατασκευὴν στύπης διὰ παλαιῶν σχοινίων, ἢ ὑποχρέωσιν τῆς περιφορᾶς τροχοῦ, χρησιμεύοντος ὡς κινητηρίου δυνάμεως, ὅστις ἐὰν δὲν ὠθῆται ὑπὸ τοῦ καταδίκου πλήσσει τοῦτον ἐπὶ τῆς κνήμης). Ὡσαύτως χρησιμοποιοῦσι τὴν μάστιγα ἢ τὸν «ἐννεάουρον αἴλουρον» (chat à neuf queues) οὗ τὰ πλήγματα ἐφαρμόζονται ῥωμαλέως ἐπὶ τῆς ῥάχεως.»

« Πρό τινων ἐτῶν τὸ Λονδῖνον εἶδεν αἴφνης ὁμάδας νεανιῶν λυμαινομένων τὰς ὁδοὺς καὶ συμπεριφερομένων ὡς οἱ Παρισινοὶ apaches. Ὠνόμαζον τούτους hooligans. Συνέλαβον τινὰς ἐξ αὐτῶν· οἱ ὀλιγώτερον ἔνοχοι κατεδικάσθησαν εἰς δύο ἑβδομάδων hard labour, οἱ ἕτεροι, δρᾶσται κλοπῶν μετὰ βιαιπραγιῶν, ἔλαβον διαφόρους ἐφαρμογὰς τοῦ ἐννεαούρου αἰλούρου, εἶτα δὲ κατεδικάσθησαν εἰς διετῆ hard labour. Εἰς διάστημα ὀλίγων μηνῶν οἱ hooligans ἐξηφανίσθησαν ἐκ τοῦ Λονδίνου καὶ δὲν ἐνεφανίσθησαν πλέον.»

« Γνωστὸν εἶναι τί συμβαίνει ἐν Παρισίοις, ἔνθα τὸ ἀντίθετον σύστημα κρατεῖ, τοῦτέστι τὸ τῆς ὑπερβολικῆς ἐπιεικείας δικαστῶν καὶ εἰσαγγελίας. Τὰ ἐννέα δέκατα τῶν συλλαμβανομένων κατὰ τὴν νύκτα κακοποιῶν τίθενται αὖθις εἰς κυκλοφορίαν τὴν πρωΐαν, μετὰ πατρικήν τινα νουθεσίαν. Ὁ παραλληλισμὸς τῶν δύο συστημάτων, σωματικῶν ποινῶν καὶ καταχρηστικῆς ἀνοχῆς, καταδεικνύει ποῦ ἔγκειται τὸ ὀρθὸν καὶ πρακτικόν. Αἱ σωματικαὶ τιμωρίαι εἰσὶν αἱ μόναι ἀποτελεσματικαὶ διὰ τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος ἐγκληματίας . . . »

«Ἐν Παρισίοις ὑπάρχουσι πλέον τῶν 30 χιλιάδων apaches. Δὲν ἐπ.τυγχάνεται ἡ παρεμπόδισις τῆς στρατολογίας τῶν ὁμάδων τούτων, ὧν ὁ ἀριθμὸς διαρκῶς αὐξάνει . . . »

« Τῷ 1905, ἐν Δανίᾳ, ἐπειδὴ ἀνεφαίνοντο πολυάριθμοι προσβολαὶ κατὰ τοῦ προσώπου, ἔθεσαν ἐκ νέου εἰς ἐφαρμογὴν τὸν *σκυταλισμὸν* (ῥαβδισμόν). Εἰς διάστημα ὀλίγου χρόνου τὰ ἀδικήματα τοῦ εἴδους τούτου ἐξέλιπον . . . »

« Φρονοῦμεν ὅτι ἔδει νὰ εἰσαχθῇ τὸ σύστημα τῶν σωματικῶν ποινῶν. Εἶναι αἱ μόναι αἴτινες ἀποβαίνουσιν ἀποτελεσματικαί. Ἐπαρκῶς ἀπέδειξε τοῦτο ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος. Εἶναι ἀσφαλέστερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον, θὰ ἐλέγομεν μάλιστα καὶ ὑγιεινότερον νὰ ἐπαγαγάγῃ τις μᾶλλον μαστιγώσεις τινάς, ἢ νὰ ἐφαρμόσῃ μηνῶν τινῶν ἢ ἐτῶν φυλάκισιν . . . »

Παραλείπομεν ἑτέρας κρίσεις τοῦ Lacassagne, ὅστις ἐπανέρχεται ταχέως εἰς τὸ κύριον ζήτημα τῆς πραγματείας αὐτοῦ, τὸ τῆς διατηρήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, ὡς μᾶλλον ἀνώδυνον, τῆς ἐκτελέσεως τῆς ὁποίας τρόπον θεωρεῖ τὸν ἀπαγχονισμόν, παρεχομένου τῷ καταδίκῳ αἰθέρος, ἢ χλωροφορμίου, ἐὰν ἤθελεν αἰτήσηται οὗτος τοῦτο.

⁂

Θὰ ἠδύνατο νὰ ληφθῇ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ μέτρον τῆς ἐφαρμογῆς σωματικῶν ποινῶν ἐν Ἑλλάδι κατὰ τῶν καθ' ἕξιν ἐγκληματιῶν;

Νομίζω, ὅτι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐν τῇ φυλακῇ αὐστηρὰν καὶ ἀνάλογον πρὸς τὰς σωματικὰς αὐτῶν δυνάμεις ἐργασίαν τῶν καταδίκων οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία. Περὶ τοιαύτης ἐργασίας, προβλέπουσι καὶ τὰ ἐν πολλοῖς εἰς ἀχρησίαν περιπεσόντα ἄρθρα 9, 11 καὶ 12 Π. Ν.

Τί δὲ λεκτέον ὅμως ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς μαστιγώσεις καὶ τοὺς ῥαβδισμούς; Τὸ κατὰ θεωρίαν ἄτοπον τοῦ μέτρου, ὅπερ παρὰ πολλῶν ἀναχρονισμὸν ἤθελεν ἐκληφθῇ ἀποτελοῦν, δὲν φρονῶ ὅτι θὰ ἀπετέλει ἰσχυρὸν ἐπιχείρημα κατὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοιούτου θεσμοῦ, ἔναντι τῆς προφανοῦς πρακτικότητος τοῦ μέτρου καὶ τῶν ἀλλαχοῦ σημειωθέντων εὐαρέστων ἀποτελεσμάτων. Οὐδ' ἡ ἀντίρρησις ὅτι παρὰ μεσημβρινῷ λαῷ, ὡς τῷ ἡμετέρῳ, εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐπιβολὴ τοιούτου μέτρου, κέκτηται ἀπόλυτον ἀξίαν, διότι σοβαραὶ κυβερνήσεις καὶ παρὰ μεσημβρινοῖς λαοῖς ἐφήρμοσαν καὶ ἐφαρμόζουσιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα ποινικῆς καταστολῆς ὅσα καὶ παρὰ βορείοις λαοῖς ἐφαρμόζονται.

Πλὴν παρ' ἡμῖν αἱ σωματικαὶ ποιναὶ εἶναι τό γε νῦν ἔχον ἀνεφάρμοστοι, διότι ἐλλείψει καταλλήλου, ἰδίᾳ κατωτέρου, προσωπικοῦ θὰ ἐγίνετο ἄστοχος καὶ μεροληπτικὴ αὐτῶν χρῆσις.

Καὶ ἐν τούτοις, καὶ παρ' ἡμῖν ἔδει νὰ ληφθῇ σοβαρᾶ πρόνοια πρὸς καταπολέμησιν τῆς καθ' ὑποτροπὴν ἐγκληματικότητος, τῆς ἐκπροσωπουμένης, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐκ τῶν καθ' ἕξιν ἐγκληματιῶν, ἀφ' οὗ ἐκ τῆς στατιστικῆς τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τοῦ 1902, προκύπτει ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, λίαν ηὐξήθη ἡ ὑποτροπή, διότι ἐν ᾧ κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ 1889 οἱ καθ' ὑποτροπὴν τιμωρηθέντες κατάδικοι ἀνήρχοντο εἰς 512, κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ 1902 ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ περίπου ἀριθμοῦ καταδίκων, εἴχομεν διπλάσιον ἀριθμὸν ἐξ ὑποτροπῆς ἐγκληματιῶν, ἤτοι 952, ἀναμφιβόλως δὲ, ἐὰν ὑψίστατο παρ' ἡμῖν ὁ θεσμὸς τοῦ ποινολογίου, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εὕρωμεν ἔτι μείζονα ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν.

Ἀλλαχοῦ τὸ ζήτημα τῆς καταπολεμήσεως τῆς καθ' ὑποτροπὴν ἐγκληματικότητος ἀπησχόλησε σπουδαίως συγγραφεῖς καὶ νομοθέτας, διάφορα δὲ εἰσήχθησαν συστήματα πρὸς καταπολέμησιν τῆς ὑποτροπῆς.

«Δέον νὰ θεωρηθῇ, γράφει ὁ ἐν Βρυξέλλαις καθηγητὴς τοῦ Π. Δ. Prins (Science pénale et droit positif § 506—508, passim, δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀναμφισβήτητος ἀλήθεια, καὶ ἡ ἰταλικὴ σχολὴ πρώτη ἐπέστησε τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς ἀληθείας ταύτης, ὅτι ὁ ἐξ ἐπαγγέλματος ἐγκληματίας ἀποτελεῖ ἰδιάζοντα τύπον, ὅστις δέον νὰ διακριθῇ ἀπὸ τοῦ ἐκ περιστάσεως ἐγκληματίου. Ἡ στατιστικὴ ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ἕξιν ἐγκληματιῶν ἀναβιβάζεται πολλάκις μέχρις ἀναλογίας 75—80 ο)ο ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν καταδίκων».

Δὲν εἶνε ἐνταῦθα ὁ κατάλληλος χῶρος ὅπως ἐπιληφθῶ ζητήματος τοσούτῳ σπουδαίου (Βλ. περὶ τούτου ἡμετ. μελέτην περὶ τῆς ὑφ' ὅρον καταδίκης ἐν σελ. 47—49 ἔνθα καὶ περὶ τοῦ ὀργανικοῦ ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τῶν καθ' ἕξιν ἐγκληματιῶν συστήματος. Ὡσαύτως ἡμ. Ἐναρκτήριον λόγον σελ. 12—13. Ἐξελίξεως Ποιν. Δικ. σελ. 68 καὶ 69).

Τό γε νῦν ἔχον θὰ ἠδύναντο νὰ διαρρυθμισθῶσιν οἱ παρ' ἡμῖν νομοθετικοὶ περὶ ὑποτροπῆς ὁρισμοὶ κατὰ τρόπον ἀνάλογον τῶν κατὰ τὸ 1891 ὡς ἑξῆς διαρρυθμισθέντων σχετικῶν ἄρθρων τοῦ γαλλικοῦ Π. Ν. ἅτινα ἔχουσιν οὕτως.

«Ἄρθρον 57. Ὁ ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθεὶς εἰς ποινὸν βαρυτέραν τῆς ἐνιαυσίας φυλακίσεως (emprisonnement, διαρκείας ἀπὸ 6 ἡμερῶν μέχρι 5 ἐτῶν) καὶ διαπράξας ἐντὸς πενταετίας ἀπὸ τῆς ἐκτίσεως τῆς πρώτης ποινῆς, ἢ τῆς παραγραφῆς αὐτῆς, πλημμέλημα ἢ κακούργημα, ἐπισύρον ποινὴν καθείρξεως, θὰ τιμωρῆται διὰ τοῦ ἀνωτάτου τῆς νομίμου ποινῆς ὅρου, ἡ δὲ ποινὴ αὕτη δύναται νὰ αὐξηθῇ μέχρι τοῦ διπλασίου . . .

Ἄρθρ. 58. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ πλημμελήματος εἰς ὑπερενιαύσιον φυλάκισιν καταδικαζομένους, οἵτινες, ἐν τῇ αὐτῇ προθεσμίᾳ ἤθελον κηρυχθῇ ἔνοχοι τοῦ αὐτοῦ πλημμελήματος, ἢ κακουργήματος, τιμωρουμένου διὰ καθείρξεως.

Οἱ πρότερον εἰς βραχυτέραν τοῦ ἔτους φυλάκισιν καταδικασθέντες καὶ ἐν τῇ αὐτῇ προθεσμίᾳ ὑποπεσόντες εἰς τὸ αὐτὸ πλημμέλημα θὰ καταδικάζωνται εἰς ποινὴν φυλακίσεως, ἥτις δὲν θὰ εἶνε κατωτέρα τοῦ διπλασίου τῆς πρότερον καταγνωσθείσης, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ὑπερβαίνῃ αὕτη ἐν τῷ συνόλῳ τὸ διπλάσιον τῆς κατὰ τοῦ τελεσθέντος ἀδικήματος ἀπειλουμένης ποινῆς.

Τὰ ἀδικήματα κλοπῆς ἀπάτης καὶ καταχρήσεως ἐμπιστοσύνης δέον νὰ θεωρῶνται, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑποτροπήν, ὡς ὁμοειδῆ τῷ προηγουμένῳ ἀδικήματι.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τ' ἀδικήματα τῆς τυχοδιωξίας (vagabondage) καὶ ἐπαιτείας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς θεσμοὺς τῆς ὑφ' ὅρον καταδίκης, ὑφ' ὅρον χάριτος, ἀπολύσεως ὑφ' ὅρον, ἀπροσδιορίστου διαρκείας καταδίκης, ὑπερορισμοῦ, μόνον μετ' ἐπισταμένην μελέτην ἑνὸς ἑκάστου ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κοινωνιολογικῶν καὶ πολιτικῶν συνθηκῶν τοῦ ἡμετέρου περιβάλλοντος, θὰ ἠδύνατό τις ν' ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ἐφαρμοσίμου ἢ μὴ αὐτῶν.

Ἡ κατάστασις τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης χώρας τινὸς τὰ μάλιστα ἐπηρεάζεται ἐκ τοῦ ρωμαλέου ἢ χαλαροῦ καὶ ἀτάκτου τῆς συγκροτήσεως ἑκάστης πολιτείας. Ἕνεκα τούτου τοῦ λόγου ἡ κατάστασις τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης χώρας τινὸς εἶνε, ὡς προσφυῶς γράφει ὁ

Pessina. (Elem. di dir. pen. IV ed. I. p. 44) «τὸ κάτοπτρον, ἐν ᾧ σαφῶς ἀντανακλῶνται οἱ ὅροι τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ τῆς μορφώσεως τῶν λαῶν» ἰδίᾳ δὲ τῆς καταστάσεως ἑκάστης πολιτείας, θὰ προσέθετον.

Ἡ βελτίωσις ὅθεν τῶν ὅρων τοῦ πολιτικοῦ ἡμῶν βίου εἶνε ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τῆς λυσιτελεστέρας λειτουργίας τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, διότι ἄνευ τῆς τοιαύτης βελτιώσεως καὶ οἱ ὑπάρχοντες θεσμοὶ ἐλαττωματικῶς θὰ ἐφαρμόζωνται καὶ διαφόρων μεταρρυθμίσεων ἡ εἰσαγωγὴ ἀνέφικτος ἀποβήσεται.

Κέρκυρα Φεβρουάριος 1908.

Π. Γιωτόπουλος
Ὑφηγητὴς τοῦ Ποινικοῦ δικαίου

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ διορισμοῦ τῶν ψαλτῶν καὶ νεωκόρων.

(Ὑπὸ τοῦ κ. Χαραλ. Βοζίκη, δικηγόρου ἐν Ἀθήναις καὶ βουλευτοῦ).

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐκ τῶν τριημέρων ἐπὶ τοῦ ζητήματος συζητήσεων τῆς τότε δημοσιογραφίας προκύπτει ὅτι καὶ ἡ Συνέλευσις καὶ ὁ τύπος διῃρέθησαν εἰς τρεῖς γνώμας, ἀλλὰ συγχρόνως προκύπτει ὅτι ἡ διάστασις τῶν γνωμῶν δὲν ἦτο ῥιζική· δὲν ἀπεκρούετο ἡ ἔννοια τὴν ὁποίαν ἔδιδεν ὁ Εἰσηγητὴς τῆς προτάσεως εἰς τὴν λέξιν, ἀλλ' ἀπεκρούετο ὁ τρόπος τῆς ἐκφράσεως δηλ. οἱ ἀποκρούοντες τὴν προσθήκην ἐκηρύχθησαν μόνον κατὰ τῆς *ἐπιρρηματικῆς* ἐκφράσεως, ὡς ἔλεγον.

Καὶ οἱ μὲν ὑποστηρίζοντες τὴν προσθήκην, πάντοτε μὲ τὴν δοθεῖσαν τῇ λέξει ὑπὸ τοῦ Εἰσηγητοῦ αὐτῆς ἔννοιαν, προέβαλλον καὶ τὴν αἰτιολογίαν, ὅτι «οἱ κανόνες χρησιμεύουσιν εἰς *ἑρμηνείαν τῶν δογμάτων*, ἑπομένως ἡ δογματικὴ ἕνωσις ἄνευ τῆς «κατὰ κανόνας εἶνε ἀτελὴς» καὶ ὅτι «ἐκ τῆς παραδοχῆς τῶν κανόνων τῆς ἐκκλησίας δὲν προσβάλλονται τὰ δικαιώματα τῶν λαϊκῶν ἢ ἡ πολιτεία» οἱ δὲ ἀποκρούοντες αὐτὴν ἔπραττον τοῦτο ἕνεκα τῆς ἐπιρρηματικῆς ἐκφράσεως, διότι εἶχον καταληφθῇ ὑπὸ φόβου «μὴ ἡ λέξις μᾶς φέρῃ σὺν τῷ χρόνῳ εἰς *περιπετείας* καὶ *συγκρούσεις*, τὰς ὁποίας ἡ συνέλευσις δὲν δύναται σήμερον νὰ προΐδῃ»· ἀφοῦ «μεταξὺ τῶν κανόνων ὑπάρχουν καὶ *διοικητικοὶ* καὶ *ἀστικοὶ* ἀπάδοντες εἰς τὰς σημερινὰς περιστάσεις», ἀλλὰ καὶ τῶν ὁποίων «τὸ βάθος καὶ ἡ ἔννοια εἶνε ἄγνωστα εἰς τὴν συνέλευσιν» ἥτις «δὲν ἔχει ἀκριβῆ γνῶσιν ὅλων τῶν κανόνων»· ἐθεώρουν δὲ καὶ περιττὴν τὴν προσθήκην ἀφοῦ «τὸ *κανονικῶς* περιέχεται εἰς τὸ *δογματικῶς*».

Τρίτη γνώμη προέκυψε τότε ἐπιδιώκουσα διὰ σαφεστέρας καὶ μᾶλλον ὡρισμένης ἐκφράσεως νὰ δώσῃ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν, *τὴν δογματικὴν* εἰς τὴν προσθήκην καὶ νὰ ἄρῃ πάντα φόβον παρεξηγήσεως, «περιπετειῶν καὶ συγκρούσεων».

Πρὸς τοῦτο ὑπεβλήθησαν ἀναλύουσαι τὴν λέξιν ἑπτὰ διάφοροι ὑποτροπολογίαι, ὁ δὲ Πρόεδρος «διὰ νὰ εὐκολυνθῇ ἡ λύσις τοῦ προκειμένου ζητήματος, ἐπειδὴ μάλιστα αἱ διάφοροι τροπολογίαι εἶνε σύμφωνοι εἰς πολλὰ πρὸς ἀλλήλας, νομίζει ἀναγκαῖον τὸ νὰ συνεννοηθῶσιν ἰδιαιτέρως ὅλοι οἱ προτείναντες αὐτὰς ὥστε νὰ συγχωνευθῶσιν εἰς ὀλίγας. Ἡ Συνέλευσις ἐπεδοκίμασε. Γενομένης δὲ διακοπῆς τῆς συνεδριάσεως καὶ ἐφ' ἱκανὸν ἐνασχοληθέντων τῶν προτεινάντων τὰς τροπολογίας μετὰ τοῦ Προέδρου, κατωρθώθη τέλος ἡ συγχώνευσις εἰς τὴν ἀκόλουθον τροπολογίαν. «Ἡ ἐν λόγῳ τροπολογία (δι' ἧς ἀπορρίπτεται ἡ προσθήκη τοῦ «καὶ κανονικῶς») ἐγένετο «ὁμοθυμαδὸν καὶ ὁμοφώνως δεκτὴ» καὶ ἀπετέλεσε τὸ δεύτερον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος.

Ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος.

Εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ *ἑνότης* μετὰ τῶν ὁμοδόξων ἐκκλησιῶν δὲν εἶνε *διοικητική*, οὐδεὶς μέχρι τοῦδε τὸ διεννοήθη, ἀλλὰ μόνον *δογματική*. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐκκλησία «ὑπάρχει ἀναποσπάστως *ἡνωμένη δογματικῶς* μετὰ τῆς ἐν Κων)πόλει, κλπ.».

Βεβαίως ἡ ἑνότης αὕτη, ὁ σύνδεσμος οὗτος, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ καὶ ἡ Εἰσ. Γνδ., δὲν εἶνε προσωπικός, ἀλλ' ἔγκειται «ἐν τῇ ἀπαρεγκλίτῳ καὶ ὁμοιομόρφῳ τηρήσει τῶν τε δογματικῶν ὅρων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, οὓς οἱ Ἀπόστολοι καὶ αἱ Σύνοδοι...ἐξήνεγκαν·» καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος, πρὸς καθορισμὸν τῆς ἑνότητος, ἀνεγράφη ἡ παρεμπίπτουσα πρότασις· εἶνε ἡνωμένη δογματικῶς «τηροῦσα ἀπαρασαλεύτως, ὡς ἐκεῖναι, τούς τε Ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις» ἤ, ὡς ἔλεγεν ὁ Εἰσηγητὴς τῆς τροπολογίας «ἔχει τοὺς *αὐτοὺς κανόνας* ὡς ὁδηγοὺς εἰς τὰ τῆς θρησκείας». Δηλαδὴ ἡ τήρησις τῶν κανόνων διετάχθη εἰς ἐξυπηρέτησιν τῆς δογματικῆς ἑνότητος.

Ἀλλὰ τίνων κανόνων; Βεβαίως τῶν χρησίμων εἰς ἐξυπηρέτησιν τῆς δογματικῆς ἑνότητος τοὺς ὁποίους καὶ *ἐκεῖναι* χάριν τῆς ἑνότητος ὑπεσχέθησαν νὰ τηρῶσιν, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν πρὸς τοιαύτην ἐξυπηρέτησιν ἀχρήστων, οἱ δὲ διοικητικοὶ κανόνες, οἱ σχετιζόμενοι πρὸς τὸ ἀστικὸν καὶ δημόσιον δίκαιον, πρὸς τὴν Πολιτείαν, τὰ δικαιώματα ἢ τὸ κοσμικὸν συμφέρον τῶν κατοίκων, πάντες οὗτοι οὐδόλως χρησιμεύουσιν εἰς ἐξυπηρέτησιν τῆς *δογματικῆς* ἑνότητος, οὐδὲ τηροῦνται καὶ παρ' ἐκείνων καὶ διὰ τοῦτο δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ Εἰσαγ. Γνωμοδ. δέχεται.

Διὰ τοὺς γνωρίζοντας δὲ τὸ περιεχόμενον τῶν ἀπειραρίθμων ἱερῶν κανόνων, εἶνε γνωστὸν ὅτι οἱ φόβοι τῶν μελῶν τῆς ἐθνοσυνελεύσεως «μὴ ἡ λέξις μᾶς φέρῃ σὺν τῷ χρόνῳ εἰς *περιπετείας* καὶ *συγκρούσεις*» δὲν ἦσαν ἀβάσιμοι. Ἀρκεῖ δὲ νομίζομεν νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα χάριν παραδείγματος ὅτι, οἱ κανόνες ΝΗ (ΞΖ) καὶ ΠΔ τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου ζητοῦσι παρὰ τῶν βασιλέων τὴν καταστροφὴν τῶν λειψάνων τῆς εἰδωλολατρίας, τῶν ἀγαλμάτων, τῶν ναῶν κλπ. Ὁ δὲ κανὼν ΙΕ τῆς ἐν Καρθαγένῃ καὶ σειρὰ ἀτελεύτητος κανόνων τῶν τε τοπικῶν καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων, ἀπαγορεύουσιν εἰς τοὺς κληρικοὺς τῶν διαφόρων τάξεων νὰ προσφεύγωσιν εἰς τὰ πολιτικὰ Δικαστήρια εἴτε δι' ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις εἴτε δι' ἀστυκὰς πραγματικὰς ἢ χρηματικὰς διαφορὰς καὶ κηρύσσουσιν *ἀκύρους* τὰς περὶ τοιούτων ὑποθέσεων ἀποφάσεις τῶν κοινῶν Δικαστηρίων καὶ ὁ Λ κανὼν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὁ Β τῆς δ' καὶ ὁ Γ τῆς ζ' Οἰκουμ. καὶ ἄλλοι, τὴν παρὰ τῶν ἀρχόντων γενομένην ἐκλογὴν ἐπισκόπου κηρύττουσιν *ἄκυρον*· Ἀρκοῦσιν, ἐπαναλέγομεν, οἱ κανόνες οὗτοι διὰ νὰ καταδειχθῇ ὅτι οἱ φόβοι τῆς συνελεύσεως ὅτι ἤθελε καθιδρυθῇ κράτος ἐν κράτει, διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν κανόνων πάντων ὡς συνταγματικῶν διατάξεων ἦσαν βάσιμοι καὶ εὐλόγως ἀπέκρουσαν τὴν τοιαύτην ἀναγνώρισιν, ἥτις ἤθελεν ἀποδεικνύει σήμερον ὅτι ἡ ἀνάμιξις τῶν δικαστηρίων εἰς τὰς ἀστυκὰς ὑποθέσεις τῶν κληρικῶν, ὅτι ἡ δρᾶσις τοῦ προέδρου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, τῆς Α.Β.Ὑ. τοῦ Διαδόχου, καὶ τοῦ ἀντιπροέδρου αὐτῆς, τοῦ σεβαστοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελέως, ἡ ἐκλογὴ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου καὶ τῶν λοιπῶν Ἁγίων Συνοδικῶν καὶ ἐπισκόπων, ὅτι ταῦτα πάντα καὶ ἄλλα εἰσὶν *ἄκυρα* καὶ *ἐναντία τοῦ Συντάγματος*.

Τὴν δογματικὴν ἔννοιαν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 2 ὑποστηρίζει καὶ ὁ Εἰσηγητὴς τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 καὶ καθηγητὴς τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου ὁ μακαρίτης Σαρίπολος (τόμ. 3 § 716) καὶ ὁ μακαρίτης Φλογαΐτης καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκτενέστερον ἐν τῇ Βουλῇ (Συνεδρ. 29 Μαρτίου 1902): «Μοὶ φαίνεται παράδοξον πῶς ὑπεστηρίχθη ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα ἠθέλησε νὰ καθιερώσῃ τὸ ἐπιβλητικὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ ὡς πρὸς τὸ διοικητικὸν μέρος τῆς ἐκκλησίας ἐν πάσῃ τῇ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως. . .

Εἶνε ἡνωμένη ἡ Ἐκκλησία οὐ μόνον *δογματικῶς* ἐν τῇ κυρίᾳ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως, ἀλλὰ καὶ τελετουργικῶς καὶ λειτουργικῶς. . .ἤτοι κατὰ πάντα τὰ ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὴν ἐκδήλωσιν τῆς εἰς τὸ δόγμα πίστεως. . .Τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῶν κοσμικῶν ἡμῶν νόμων καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων κανόνων καὶ τῶν παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας.

Τοῦτο ἀκριβῶς προκύπτει ἐκ τῆς ὅλης συνεχείας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν βίου». Κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην, καθ' ἣν καὶ ἡμεῖς ὑπεστηρίξαμεν τὴν ἰσχὺν μόνον τῶν δογματικῶν κονόνων, ὁ κ. Μομφεράτος, ὑπουργὸς τότε τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἔθεσεν ἁπλῶς, ἀλλὰ δὲν ἐξήτασε τὸ ζήτημα «ἂν τὸ τῶν κανόνων καὶ τῶν παραδόσεων κράτος ἐπεκτείνηται πέραν τῶν δογματικῶν», ὑπεστήριξεν ὅμως τὰς διακρίσεις τοῦ νόμου περὶ ἐπισκοπῶν καὶ ἐπισκόπων, ὅπερ ἐστὶ τὰς ἐδέχθη συμφώνους πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ Συντάγματος, τὴν δογματικήν. Καὶ ὁ κ. Δεληγεώργης «ἐγώ, νομίζω ὅτι τοῦ νέου Κράτους ἡ θέλησις ἦτο νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ Ἐκκλησία κυρίως *δογματικῶς*, νὰ λειτουργῇ δὲ κατὰ τὰ ἄλλα ὑπὸ τὸν ὅρον, ἂν νέοι νόμοι δὲν ἤθελον κανονίσει ἄλλως, δηλαδὴ δυνάμει τῶν αὐτῶν κανόνων, ἐφ' ὅσον τὰ τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐκανονίσθησαν δι' εἰδικῶν νόμων, εἴτε δι' ἄλλων διατάξεων, διαφόρως· ἄλλως, νὰ ἐφαρμόζωνται οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ κανόνες τῶν Συνόδων, καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τὴν διοικητικήν. . . Διὰ τοῦτο καὶ σήμερον πρέπει νὰ δεχώμεθα τοὺς κανόνας τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Συνόδων, καὶ νὰ ἐφαρμόζωμεν αὐτοὺς ἐν πᾶσι τοῖς θέμασι, ἐπὶ τῶν ὁποίων νέοι νόμοι δὲν ἐκανόνισαν ἄλλως». Ὁ κ. Λεβίδης ὑπεστήριξεν τὴν ἀντίθετον γνώμην.

Προσέγγισις τῆς Εἰσ. Γνμδτ. εἰς τὴν δογματικὴν ἔννοιαν καὶ ἀβάσιμοί τινες διακρίσεις.

Πλὴν τούτου ὅμως καὶ αὐτὴ ἡ Εἰσ. Γνμδ. μονονουχὶ παραδέχεται τὴν δογματικὴν ἔννοιαν τῆς συνταγματικῆς διατάξεως.

«Ἡ ῥητὴ αὕτη ὑποχρέωσις τοῦ νόμου (ἐξακολουθεῖ ἡ Εἰσ. Γνμδ.) ὅπως ἐξ ἴσου εἰς τὰ θεῖα δόγματα ἀπαρασαλεύτως καὶ ἱεροὶ Ἀποστολικοὶ καὶ συνοδικοὶ κανόνες τηρῶνται καὶ φυλάσσωνται, λύει ἐκ τῶν προτέρων τὸ ζήτημα, ὅτι οὐδεμία ἐπιτρέπεται τῶν κανόνων τούτων ἀθέτησις ἢ τροποποίησις διὰ μεταγενεστέρων τῆς Πολιτείας νόμων, *ἐκτὸς μόνον* τῶν ἀφορώντων *οὐχὶ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ* καθήκοντα τῆς Συνόδου, ἀλλ' *εἰς τὰ ἐξωτερικὰ* ἐκεῖνα, δῆλον ὅτι, ἅπερ σχετίζονται πρὸς τὴν πολιτείαν, τὰ δικαιώματα ἢ τὸ κοσμικὸν συμφέρον τῶν κατοίκων καὶ ἐν οἷς ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐνεργεῖ μόνον τῇ συμπράξει καὶ ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως ὅσα σχετίζονται πρὸς τὸ ἀστυκὸν καὶ δημόσιον δίκαιον, καὶ τοῦτο ἐν ὁμοδόξοις ἐπικρατείαις, ὅπου τὸ ἀστυκὸν καὶ δημόσιον δίκαιον βάσιν ἔχουσι τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ».

Ἡ διάκρισις ὅμως αὕτη περὶ ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν καθηκόντων, ἡ διατυπουμένη ὑπὸ τῆς Εἰσ. Γνμδ. δὲν προκύπτει ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Ἐκ τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος δύο μόναι δύνανται νὰ προκύψωσι ἑρμηνεῖαι, ἢ ὅτι ἰσχύουσιν ὡς συνταγμ. διατάξεις *μόνον οἱ δογματικοὶ* κανόνες ἢ ὅτι ἰσχύουσι πάντες οἱ κανόνες καὶ ὁ δεχόμενος ὅτι δὲν ἰσχύουσι πάντες μονονουχὶ δέχεται τοὺς δογματικοὺς. Τὴν διάκρισιν λαμβάνει ἡ Εἰσ. Γνμδ. ἐκτὸς τοῦ Συντάγματος.

«Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία, λέγει ἡ Εἰσ. Γνμδ., προλαμβάνουσα πᾶσαν *σύγχυσιν* ἐν μὲν τῷ ἄρθ. 2 τοῦ Συντάγματος τὴν ἀπαρασάλευτον τήρησιν τῶν ἱερῶν Ἀποστολικῶν καὶ συνοδικῶν κανόνων ἔθηκεν ὡς ἀκρογωνιαῖον λίθον. . . . *ἐν δὲ τῷ Η ἄρθρῳ τοῦ περὶ ἐπισκόπων Σ. νόμου τοῦ 1852 καθώρισεν* ὅτι εἰς τὴν γενικὴν φράσιν τοῦ ἄρθρ. 2 (τοῦ Συντάγματος) συμπεριλαμβάνονται αἵτε δογματικαὶ ἀποφάσεις, οἱ *ὅροι* δηλονότι, οἵτινες εὑρίσκονται ἐν ἀρχῇ τῶν πράξεων τῶν Συνόδων καὶ καθορίζουσι τὸ δόγμα, καὶ αἱ περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ πειθαρχίας διατάξεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι τοὺς λεγομένους *κανόνας*.

Ἡ θεωρία ὅτι διὰ τοῦ νόμου δύναται νὰ καθορισθῇ ἡ ἔννοια τοῦ Συντάγματος εἶνε καινοφανὴς καὶ ἀντίκειται τελείως εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Δημοσίου δικαίου, ἀλλὰ περὶ τούτου κατόπιν, ὅτε θέλομεν ἰδεῖ καὶ ὅτι ἐκ τῶν νόμων Σ. καὶ ΣΑ. τοῦ 1852 τὸ ἐναντίον ἀκριβῶς καὶ οὐχὶ ὅ,τι ὑποστηρίζει ἡ Εἰσ. Γνμδ. ἀποδεικνύεται. Ἀλλὰ ἐκ τῆς ἄνω περικοπῆς τῆς Εἰσ Γνμ. ἐξάγεται ὅτι τὴν διάκρισιν περὶ ἧς ἀνωτέρω, εὑρίσκει εἰς τὸν νόμον καὶ διὰ νὰ τὴν ἀνεύρῃ ποιεῖται καὶ ἄλλην διάκρισιν μεταξὺ *κανόνων* καὶ *ὅρων* καὶ τοῦτο διὰ νὰ καταλήξῃ, φαίνεται, καὶ τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ Σύνταγμα, διατάσσον περὶ *κανόνων*, ἐννοεῖ τοὺς περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ πειθαρχίας, διότι αἱ διατάξεις αἱ καθορίζουσαι τὸ δόγμα δὲν λέγονται *κανόνες* ἀλλὰ *ὅροι*.

Τοιαύτην ὅμως διάκρισιν μεταξὺ κανόνων καὶ ὅρων οὐδαμόθεν ἐξάγεται ὅτι εἶχεν ὑπ' ὄψιν ἡ Ἐθνοσυνέλευσις. Σαφέστατα ἐκ τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν ἐξάγεται ὅτι ἡ Ἐθνοσυνέλευσις εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὴν διάκρισιν, ἣν ὁ Ζωναρᾶς σχολιάζων τὸν α' κανόνα τῆς Δ' συνόδου ποιεῖται· «Καὶ αἱ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι καὶ αἱ τοπικαὶ *κανόνας* ἐξέθεντο, τοὺς μὲν εἰς *δογμάτων συντελούντας ἀκρίβειαν*, τοὺς δὲ εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἀφορῶντας κατάστασιν καὶ τὰς ἐκκλησίας ρυθμίζοντας·» καὶ διὰ τοῦτο οἱ ῥήτορες τῆς ἐθνοσυνελεύσεως δέχονται ὅτι «οἱ *κανόνες* χρησιμεύουσιν ὡς *ἑρμηνεία τῶν δογμάτων*» «οἱ κανόνες διαιροῦνται εἰς *δογματικοὺς καὶ διοικητικοὺς*» οἱ κανόνες δι' ὧν ἐξηγήθησαν καὶ ἑρμηνεύθησαν τὰ *δόγματα*, «οἵτινες ἀφορῶσι τὰ δόγματα». Καὶ συνεπῶς ἡ διάκρισις μεταξὺ *κανόνων* καὶ *ὅρων* ἣν παρουσιάζει ἡ Εἰσ. Γνμδ. κατ' οὐδὲν συντελεῖ εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὰ ἐκ τῆς πολιτικῆς τοῦ Συνοδικοῦ τόμου καὶ τῶν νέων νόμων ἐπιχειρήματα τῆς Εἰσ. Γνωμδ.

α) Τὰ ἐπιχειρήματα.

Ἀλλ' ἐκ τῆς ὅλης Εἰσ. Γνμδ. ἐξάγεται ὅτι ἡ γνώμη, ὅτι τοὐλάχιστον αἱ *περὶ ἐκκλησιαστικῆς δοικήσεως καὶ πειθαρχίας διατάξεις* τῶν κανόνων δὲν ἠδύναντο νὰ μεταβληθῶσι διὰ νόμου, καὶ ὅτι ὁ *νόμος καθορίζει τί περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ Συντάγματος* καὶ ἡ παράβλεψις τοῦ περιεχομένου τῶν συμφώνων πρὸς τὸ Σύνταγμα Σ καὶ ΣΑ νόμων, ἀντλεῖ τὰ σπουδαιότερα, ὡς μᾶλλον ἐπηρεάζοντα τὴν Ἑλληνικὴν ψυχήν, ἐπιχειρήματά της ἀπὸ τὴν *πολιτικήν!*

Πολιτικὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ πολιτικὴν ἐθνικήν, πολιτικὴν ἐσωτερικὴν καὶ πολιτικὴν ἐξωτερικήν.

«Ὅπως μὴ δημιουργηθῇ ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς Ἑλλάδος προηγούμενον, ὅπερ ὀλεθρίως ἠδύνατο νὰ ἐπιδράσῃ ἐν ταῖς ὑπὸ ξενικὴν καὶ δὴ ἀλλόδοξον πολιτικὴν ἀρχὴν ὑφισταμέναις ὀρθοδόξοις ἐκκλησίαις».

Πᾶσα δὲ ἀπόπειρα τοιαύτης (ἀντισυνταγματικῆς) τροποποιήσεως (τῶν κανόνων) δύναται νὰ ἔχῃ ὀλεθριώτατα ἀποτελέσματα ἐπί τε *ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ταῖς πολιτείαις τῆς Ἑλλάδος* καὶ ἐπὶ τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἧς ὁ Ἑλληνισμὸς πρόμαχος καὶ πιστὸς θεματοφύλαξ διὰ μυρίων περιπετειῶν καὶ ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας ὡς διακατέχων τὰ σκῆπτρα αὐτῆς. Διότι ἡ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πιστῶς *τηροῦσα* τὸν *ὅρον*, ὑφ' ὃν ἐχειραφετήθη. . . τὸν ὅρον τῆς τηρήσεως τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, *ἤθελεν ἀντιστῆ* εἰς τοιαύτην ἀπόπειραν καὶ ἐπιμενούσης τῆς πολιτείας ἤθελε περιστῆ εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ θεωρηθῇ ὑφισταμένη ἐν *διωγμῷ!*»

Αὐταὶ αἱ θεωρίαι καὶ αἱ περὶ ἐπαναστάσεως ἀπειλαί, αὐτὴ ἡ πολιτική, δὲν ἔχουσι βέβαια θέσιν εἰς ζήτημα ἑρμηνείας τοῦ συντάγματος, ἀλλ' ὅμως εἶνε καθ' ἑαυτὰς καὶ ἐκ τῆς προελεύσεως καὶ τῆς διευθύνσεώς των τοιαῦται ὥστε οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐπιτρέπεται νὰ μείνωσιν ἀπαρατήρητοι.

Εἶνε ἀνάγκη πρὸ πάσης ἄλλης παρατηρήσεως νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι διὰ τὴν προκειμένην συζήτησιν θεωροῦμεν ὅλως ξένα τὰ θέματα περὶ τοῦ ἐὰν ἔπρεπε νὰ ἱδρυθῇ, οἵα ἱδρύθη, ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, ἂν ἔπρεπεν ἢ ὄχι νὰ κηρυχθῇ αὐτοκέφαλος καὶ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἂν ἡ πολιτεία πρέπει ἢ ὄχι, δύναται ἢ ὄχι, νὰ ἐπεμβαίνῃ καὶ κονονίζῃ τὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τέλος ἂν τὸ σύνταγμα καὶ οἱ Ἑλληνικοὶ νόμοι ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν, ὡς ἔχουσιν.

Ἡ προκειμένη συζήτησις σκοπεῖ ν' ἀνεύρῃ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ ἄρθ. 2 τοῦ Συντάγματος, ἡμεῖς δὲ ἐσμὲν ὑπόχρεοι νὰ δεχώμεθα τὴν ἐκκλησίαν, οἵα ἱδρύθη ὑπὸ τὰς πολιτείας, καὶ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς ἑλλην. νόμους ὡς πράγματι ἔχουσιν.

β) Ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλὰ τούτων δοθέντων πρέπει νὰ νοηθῇ ὅτι ἐκκλησιαστικὴ *ἐξουσία* ἐν Ἑλλάδι, διακεκριμένη ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, αὐθύπαρκτος, αὐτοκέφαλος ἀφ' ἑαυτῆς, δὲν ὑπάρχει. Ὑπάρχει

μόνον *Ἐκκλησία* τῆς Ἑλλάδος συνισταμένη «ἐκ πάντων τῶν κατοίκων τοῦ Βασιλείου τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων κλπ.» καὶ διὰ τὴν διοίκησιν αὐτῆς ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἡ ὁποία δὲν διωργανώθη ἀφ' ἑαυτῆς καὶ δι' ἑαυτῆς, δὲν διέγραψεν αὐτὴ ἀφ' ἑαυτῆς τὰ καθήκοντά της, οὐδ' ἐκανόνισεν αὐτὴ ἀφ' ἑαυτῆς τὸν τρόπον τῶν ἐργασιῶν της, ἀλλὰ ἔλκουσα καὶ αὐτὴ τὴν καταγωγὴν ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας, διωργανώθη ὑπὸ τοῦ Κράτους. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀληθὴς ἀντίληψις τῶν τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν νεωτέραν κοινωνίαν καὶ τὸ νεώτερον ἑλληνικὸν κράτος. Καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸ τὸ ἑλληνικὸν κράτος, ὄχι μόνον διὰ τοῦ Συντάγματος, οὐδὲ τὸ πρῶτον διὰ τῆς διακηρύξεως τοῦ 1833, ἀλλὰ καὶ πρότερον ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἐν Ἄργει Συνελεύσεως, ἐπιληφθέν, ὡς ἐδικαιοῦτο καὶ ὑπεχρεοῦτο, τὸν διοργανισμὸν τῆς ἐκκλησίας, ἀνηγόρευσεν αὐτοκέφαλον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ *αὐτοκέφαλον* συνεπῶς τοῦτο δὲν σημαίνει κράτος ἐν κράτει, δὲν σημαίνει ὅτι ἡ ἐκκλησία εἶνε ἀνεξάρτητος ἀπὸ τοῦ Κράτους, ὅτι δύναται νὰ ἐνεργῇ καὶ ἀπέναντι τῆς πολιτείας *αὐτοκέφαλος*, ἀλλὰ σημαίνει μόνον ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τῶν ἔξω ὁμοδόξων ἐκκλησιῶν «εἶνε αὐτοκέφαλος, ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα» ἤτοι σημαίνει ὅτι δὲν ἔχει μετὰ τῶν ἄλλων ὁμοδόξων ἐκκλησιῶν οὐδεμίαν σχέσιν ἐξαρτήσεως, ἀλλὰ μόνον ταὐτότητα τῶν δογμάτων, μόνον δογματικὴν ἑνότητα. Ἀπέναντι δὲ τοῦ Κράτους ἢ μᾶλλον *ὑπὸ* τὸ Κράτος, ἔχει μόνον *αὐτοδιοίκησιν* ἀναγνωρισθεῖσαν, ὡς ἔπρεπε, διὰ τοῦ Συντάγματος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κράτους «καὶ διοικεῖται ὑπὸ ἱερᾶς συνόδου ἀρχιερέων.»

(Ἕπεται συνέχεια)

ΝΕΟΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης ἀπηύθυνεν ἔγγραφον πρὸς τοὺς κ. κ. Εἰσαγγελεῖς καὶ Προέδρους τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν καὶ Πρωτοδικῶν, δι' οὗ τοῖς παρέχει τὴν ἐντολήν, ὅπως ἐξετάσωσι καὶ ἀποφανθῶσιν ἂν τὸ ἐπὶ τῆς Πλατείας τῆς Ὁμονοίας παρὰ τὰ Χαυτεῖα κτίριον τῶν κληρονόμων Καυταντζόγλου, ὅπου μέχρις ἐσχάτων τὸ ξενοδοχεῖον «Ἡ Ἑλλὰς», εἶνε κατάλληλον, ὅπως μισθωθῇ ὑπὸ τοῦ δημοσίου καὶ χρησιμοποιηθῇ ὡς δικαστικὸν κατάστημα τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Ἐφετείου, τῶν δύο Εἰσαγγελιῶν καὶ τῶν Εἰρηνοδικείων.

Ἀνεξαρτήτως πρὸς τὸ ζήτημα ἂν τὸ ὑποδεικνυόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης κτίριον εἶνε ἢ οὐ κατάλληλον ἢ ἐπαρκὲς ὅπως συγκεντρωθῶσιν ἐν αὐτῷ ἅπαντα τὰ ἄνω δικαστήρια, ὡς ἐπίσης ἀνεξαρτήτως πρὸς τὸ ζήτημα ἂν ἡ θέσις αὕτη τῆς πόλεως εἶνε ἡ καταλληλοτέρα, ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου τοῦ Ὑπουργείου συνάγεται, ὅτι ἡ ἀπόφασις ὅπως συγκεντρωθῶσιν ἅπαντα τὰ δικαστήρια ἐν ἑνὶ τόπῳ εἶνε πλέον ὁριστική. Φρονοῦμεν ὅμως ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἡ τείνουσα καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα νὰ πραγματοποιηθῇ, λαμβάνεται ἀρκετὰ ἐσπευσμένως, τοῦτο δὲ διότι ὁ χῶρος τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου εἶνε πλέον ἢ ἐπαρκὴς ὅπως, πλὴν τοῦ Κακουργιοδικείου καὶ Πρωτοδικείου, περιλάβῃ διὰ δαπάνης σχετικῶς οὐχὶ μεγάλης καὶ τὸ Ἐφετεῖον τοὐλάχιστον ἂν μὴ καὶ ἀμφοτέρας τὰς Εἰσαγγελίας, ὁπότε πλέον τὸ ζήτημα τῆς συγκεντρώσεως τῶν δικαστηρίων, καὶ δὴ ἄνευ δαπανῶν ἐνοικίων, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς λελυμένον κατὰ τὸ μέγιστον μέρος του.

Ἡ γνώμη αὕτη τῆς μεταθέσεως εἰς τὸ κτίριον τοῦ Ἐθνικοῦ τυπογραφείου τοὐλάχιστον καὶ τοῦ Ἐφετείου εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶνε καὶ γνώμη ὁλοκλήρου τοῦ δικηγορικοῦ σώματος τῶν Ἀθηνῶν.

Καθ' ἃς ἔχομεν ἐξωδίκους μὲν ἀσφαλεῖς ὅμως πληροφορίας, οἱ ἰδιοκτῆται τῆς ἄνω παρὰ τὰ Χαυτεῖα οἰκίας ζητοῦσιν ὡς μίσθωμα δραχμὰς 25,000 κατ' ἔτος, δύναται ὅμως νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον ὅτι θὰ στέρξωσι καὶ εἰς κατώτερον μίσθωμα δραχμῶν 23,000.

ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἄρειος Πάγος.

Ἐπὶ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ κ. Τζιβανοπούλου.

Ἐδημοσιεύθη ἡ ἀγόρευσις τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελέως κ. Τζιβανοπούλου ἐν τῇ δίκῃ περὶ ἐξαιρέσεως ὁλοκλήρου τοῦ Προξενικοῦ Δικαστηρίου Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ διευθυντοῦ τῆς αὐτόθι ἐφημερίδος «Τηλέγραφος», κατηγορηθέντος ἐπὶ ἐξυβρίσει διὰ τοῦ τύπου τῶν μελῶν τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἑλληνικῆς Λέσχης, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οἱ καθ' ὧν ἡ ἐξαίρεσις δικαστικοὶ ὑπάλληλοι εἰσὶ μέλη τῆς Λέσχης καὶ ἐντεῦθεν κωλύονται ἐξ ἀμέσου συμφέροντος εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης, ὡς περιλαμβανόμενοι καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ ἐξυβρισθέντα μέλη.

Ὁ κ. Τζιβανόπουλος ἀναλύει διὰ μακρῶν καὶ μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν διαύγειαν, ἥτις χαρακτηρίζει τὸν σοφὸν νομοδιδάσκαλον, τὸν θεσμὸν τῆς ἐξαιρέσεως καὶ καταλήγει ὑποστηρίζων, ὅτι κατὰ τὴν εἰδικὴν διάταξιν τοῦ Προξεν. νόμου δέον νὰ συντρέχῃ ἄμεσον ἰδιωτικὸν συμφέρον, ἵνα αἰτηθῇ ἡ ἐξαίρεσις τῶν μελῶν τοῦ Προξεν. Δικαστηρίου, ὅπερ ἐν προκειμένῳ δὲν ὑπάρχει, διότι ἡ ὕβρις ἰδίᾳ στρέφεται κατὰ τῆς Ἐφορείας τῆς Λέσχης, ἧς μέλη δὲν τυγχάνουσιν οἱ δικαστικοί, ἄλλως δὲ καὶ ἂν θεωρηθῇ ἡ ἐξύβρισις ἀφορῶσα συλλήβδην εἰς τὰ μέλη τῆς Λέσχης, οἱ περὶ ὧν πρόκειται ὑπάλληλοι, καίπερ μέλη τῆς Λέσχης, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι περιλαμβανόμενοι, ἀφοῦ δὲν ὑπέβαλον καὶ οὗτοι ἔγκλησιν καὶ οὕτω «κατέδειξαν ὅτι ἠδιαφόρησαν πρὸς τὰ γεγραμμένα ἢ δὲν ἐθεώρησαν ταῦτα ὡς προσβάλλοντα αὐτούς».

Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἀπομένουν πολλοὶ δισταγμοί, ἵν' ἀποδεχθῇ τις τὴν γνώμην τοῦ κ. Εἰσαγγελέως, καίτοι καὶ ἡμεῖς ἀναγνωρίζομεν ὅτι ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἑλληνικὴ παροικία, οἱ μᾶλλον σημαίνοντες ἵδρυσαν καὶ διατηροῦσι τὴν καθ' ἧς ἡ ἐξύβρισις Λέσχην, τιμᾷ ἀληθῶς τὸ Ἐθνικὸν ὄνομα καὶ σπεύδει πάντοτε εἰς γενναιόφρονα ἐκδήλωσιν τῶν πρὸς τὴν μητέρα πατρίδα αἰσθημάτων.

Κατὰ τὴν παραδεδεγμένην καὶ ὑπὸ τῆς Νομολογίας παγιωθεῖσαν γνώμην, ὡς «ἄμεσον ἰδιωτικὸν συμφέρον» τοῦ ἐξαιρετέου δικαστικοῦ λειτουργοῦ δύναται νὰ θεωρηθῇ οὐ μόνον τὸ ὑλικόν, ἀλλὰ καὶ παντὸς εἴδους ἄλλο συμφέρον ἀντικείμενον εἰς τὰς προϋποθέσεις τῆς ἀπολύτου καὶ ἀπροσωπολήπτου δικαιοσύνης. Ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς ἀνέφερεν ἐν τῇ ἀγορεύσει του ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου, δι' ἧς τὸ ἐγκαλέσαν δικαστήριον Ἐφετῶν ἐκρίθη ἐξαιρετέον, ἵνα δικάσῃ ἐπὶ τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τοῦ πρωτοδίκου βουλεύματος τοῦ ἐπὶ ἐξυβρίσει καὶ τότε ἐγκληθέντος, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι φανερῶς εἶχον ἄμεσον συμφέρον τὰ μέλη τοῦ ἐξαιρεθέντος Δικαστηρίου εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς ἐπὶ τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τοῦ βουλεύματος δίκης, καίτοι ἡ δίκη αὕτη δὲν ἦτο τελειωτικὴ καὶ ἀπέμενεν ἐγγύησις ἀπροσωποληψίας τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας ξένον ὅλως εἰς τὴν ἐπίδικον πρᾶξιν. Ἀλλὰ καὶ πλεῖσται ἄλλαι παρεμφερεῖς ἀποφάσεις ὑπάρχουν, ἐνῷ ἀντιθέτως, ἐξ ὅσων γνωρίζομεν, δὲν ὑπάρχει ἀπόφασίς τις καθιεροῦσα ἀποκλειστικῶς τὸ χρηματικὸν μόνον συμφέρον ὡς λόγον ἐξαιρέσεως ἐν τῇ Ποινικῇ Διαδικασίᾳ.

Τῆς ἀρχῆς ὅμως ταύτης τιθεμένης, εἶνε πολὺ δυσχερὲς νὰ πεισθῇ τις, ὅτι τὰ μέλη Λέσχης, καθ' ἧς ἐρρίφθη ἡ αἰτίασις—ἥτις ἐν προκειμένῳ ἀποτελεῖ τὴν ἐξύβρισιν—ὅτι μετεβλήθη εἰς χαρτοπαικτεῖον καὶ ὅτι «πᾶν ἵδρυμα διατηρούμενον διὰ τοῦ χαρτοπαιγνίου ἔχει χαρακτῆρα τινὰ καὶ ἐπικίνδυνον καὶ λωποδυτικόν», δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν στωϊκότητα καλούμενα ὡς δικασταὶ νὰ κρίνωσιν ἀπὸ περιωπῆς, ἀπηλλαγμένα τοῦ συναισθήματος εὐλόγου ἄλλως ἀγανακτήσεως καὶ πόθου ἐκδικήσεως κατ' ἐκείνου, ὅστις δημοσίᾳ χαρακτηρίζει τὸ κέντρον τῆς διατριβῆς των ὡς ἄσυλον χαρτοπαικτῶν διὰ τοῦ χαρτοπαιγνίου συντηρούμενον. Εἶνε ὡραῖον νὰ λέγηται, ὅτι ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ τίθεται ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν καὶ νὰ διαστέλλῃ ἐν ἑαυτῷ τὸν δικαστὴν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ νὰ λέγηται μόνον. Ἀντιθέτως ὁ θετικὸς νόμος, ἀποκρυσταλλῶν τῆς θετικῆς φιλοσοφίας διδάγματα, παραδέξατο τὴν σώφρονα ἀρχὴν νὰ μὴ τίθηται ἐν δοκιμασίᾳ ἡ ἀρετὴ τοῦ δικαστοῦ καὶ καθιέρωσε τὰς περὶ ἐξαιρέσεως διατάξεις.

Ἡ ἔλλειψις ἐγκλήσεως καὶ ἐκ μέρους τῶν καθ' ὧν ἡ ἐξαίρεσις δικαστῶν ἔχει ἁπλῶς δικονομικὴν σημασίαν κωλύουσα τὴν δίωξιν τοῦ ὑβρίσαντος, ἀλλὰ δὲν ἀναιρεῖ τὴν κατὰ τῶν δικαστῶν ὕβριν, οὐδὲ μεταβάλλει τοὺς κινδύνους τῆς δικαιοσύνης, ὅταν αὐτοὶ οὗτοι οἱ ὑβρισθέντες κληθῶσι νὰ δικάσωσι τὸν ὑβριστήν. Ἠδύνατό τις μάλιστα τολμηρότερον σκεπτόμενος οὐ μόνον νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὸ τεκμήριον ἐκ τῆς μὴ ἐγκλήσεως, ὅτι οἱ δικασταὶ δὲν ἐθεώρησαν ἑαυτοὺς ὑβρισθέντας, ἀλλὰ καὶ νὰ φοβηθῇ, μὴ ἐκ προνοίας δὲν κατελέγησαν μεταξὺ τῶν ἐγκαλούντων, ἵνα διατηρήσωσί τυπικῶς τὸ δικαίωμα τοῦ δικάσαι αὐτοὶ τὸν ὑβριστήν.

Ὡς ἐπίσης δύναταί τις νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι δεινότερον διὰ τοῦ δημοσιεύματος ἐκείνου προσβάλλονται οἱ δικασταί καὶ ἰδίᾳ οἱ ἐνασκοῦντες τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ὑπάλληλοι, μέλη πάντες τῆς Λέσχης, ἀφοῦ, ἂν ἀληθεύωσι τὰ γραφέντα, φέρουσι τὴν εὐθύνην, ἥτις καὶ παράβασις καθήκοντος δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ, ὅτι δὲν ἀπηγόρευσαν τὸ χαρτοπαίγνιον, ὅπερ ἀποτελεῖ κολάσιμον πρᾶξιν, οὐδὲ κατεδίωξαν τοὺς ἐνασκοῦντας αὐτό, τοὐναντίον ἠνέχθησαν καὶ ἐκ τῆς ἰδιότητός των προσέδωσαν κῦρος ἐν τῇ διαπράξει τῆς ἐκνόμου αὐτῆς πράξεως, ὥστε ἀφόβως νὰ προσελκύωνται θαμῶνες καὶ παῖκται.

Δὲν γνωρίζομεν ποία ἔσται ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀνωτάτου Δικαστηρίου, οὐδὲ λανθάνει ἡμᾶς, ὅτι ἐν οἱᾳδήποτε λύσει τίθεται ἐν σοβαρῷ κινδύνῳ τὸ κῦρος καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ δικαστικοῦ σώματος. Ὁ κίνδυνος οὗτος θὰ ἀπεσοβεῖτο, ἂν αὐτοὶ οὗτοι οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἠτοῦντο τὴν ἰδίαν ἐξαίρεσιν. Θὰ ἦτο πολὺ ὑπερήφανον καὶ πολὺ ἀξιοπρεπές. Ἀτυχῶς δὲν τὸ ἐσκέφθησαν.

Πολύβιος Λαγοπάτης

ΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΚΑΙ Ο ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Τὸ δόγμα τοῦ Μακιαβέλη, ὅτι ὁ σκοπὸς ἐξαγιάζει τὰ μέσα, εὗρε πλήρη ἐφαρμογὴν ἐν τῇ διαπραχθείσῃ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς καὶ τριόδους κατὰ τὸ παρελθὸν ψυχοσάββατον ἐκστρατείᾳ ἐξ ὁμάδος χαριτοβρύτων κυριῶν καὶ δεσποινίδων τῆς πρωτευούσης πρὸς ἀφαίμαξιν τῶν ἰσχνῶν βαλαντίων ἀτυχῶν διαβατῶν.

Διότι, μεθ' ὅλον τὸν ἱερὸν σκοπόν, ἡ πρᾶξις τῶν ἀξιοτίμων κυριῶν δὲν παύει νὰ ἦνε καθαρὰ *ἐκβίασις* τιμωρουμένη πεζότατα δι' εἱρκτῆς ὑπὸ τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, συνῳδὰ τῷ ὁποίῳ: «Ἔνοχος ἐκβιάσεως ἐστίν, ὅστις διεγείρων φόβον μελλούσης βλάβης, ἐξαναγκάζει τινὰ νὰ πράξῃ τι ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ περιποιήσῃ εἰς ἑαυτὸν ἢ ἄλλον παράνομον ὄφελος».

Καὶ ἡ ἀπογύμνωσις τοῦ πτωχοῦ παροδίτου διὰ τῶν τακερῶν βλεμμάτων, τῶν κυανῶν ὀθονίων καὶ τῶν ξυλίνων κουτακίων ἐνέχει ἅπαντα τὰ στοιχεῖα ταῦτα!

Καὶ πρῶτον ὁ *ἐξαναγκασμός*, ὅστις δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἦνε παράνομος (Α. Π. 191 τοῦ 73), καὶ ἡ *ἀπειλὴ βλάβης*, ἥτις δύναται νὰ ἦνε καὶ ἠθική, οἷον «ἡ ἔκθεσις τῆς ὑπολήψεως τοῦ παθόντος» (Α. Π. 73 τοῦ 89), ὑφίστανται ἐνταῦθα αὐτούσια, διότι ἡ ἀποποίησις ἑνὸς κυρίου νὰ προσφέρῃ εὐγενῶς τὸν ὀβολόν του εἰς τὰς τόσον γλυκείας ἱκεσίας τῆς ὡραίας δεσποίνης ἢ δεσποινίδος — ἀδιάφορον — ἐν δημοσίῳ τόπῳ καὶ πολλῶν παρόντων ἤθελε δεινῶς ἐκθέσει τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτοῦ, ὡς ἀποδεικνύουσα αὐτὸν ἢ φοβερὸν φιλάργυρον ἢ φοβερὸν ἀνάργυρον—ἀμφότερα στυγερῶς προσβλητικά, καὶ ἰδίως τὸ δεύτερον, ἰδιαιτέρως ἐπιβαρυνομένης τῆς ὕβρεως, ἐὰν ὁ παθὼν ἤθελε τύχει ἄγαμος καὶ κεκηρυγμένος προικοθήρας.

Ἐπίσης, καὶ τὸ *παράνομον ὄφελος* χωρεῖ καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν καὶ ὑπὸ διπλῆν μάλιστα μορφήν, ἤτοι τὴν ὑλικὴν ὠφέλειαν ἄλλου, συνισταμένην εἰς τὴν ἐκβιασθεῖσαν δωρεὰν ὑπὲρ εὐαγῶν καταστημάτων, καὶ δεύτερον τὴν ἠθικὴν ὠφέλειαν αὐτῶν τούτων τῶν κατηγορουμένων κυριῶν, συνισταμένην εἰς τὴν ζωηρὰν διάθρυψιν τῆς φιλαρεσκείας των, ἧς τὸ εἶδος ποικίλει ἀναλόγως τῆς ἡλικίας ἑκάστης. Πρὸς τοῦτο, διασταλτέον τὰς συστασιώτιδας θηλείας εἰς τὰς ἀκολούθους συνομοταξίας: 1ον) Εἰς ἐκείνας, αἵτινες θέτουσαι εἰς ὑλικὴν δοκιμασίαν τοὺς διερχομένους ἀντιπροσώπους τοῦ ἀσχήμου φύλλου—καὶ κατ' ἐπέκτασιν καὶ τοὺς τοῦ ὡραίου—ἐπεδίωκον ἐντεῦθεν νὰ ἐξιχνιάσουν ἂν τὰ θέλγητρά των ἀξίζουν ἀκόμη· 2ον) Εἰς τὰς θηρευούσας οὕτως ἄγραν ἄρρενος εἰς γάμου κοινωνίαν, 3ον) Εἰς τὰς εὑρισκούσας οὕτως ἔννομον εὐκαιρίαν νὰ χαριεντίζωνται πρὸς ἐξάσκησιν μελλουσῶν ἐρωτοτροπιῶν καὶ 4ον) Εἰς τὰς ἱκανοποιούσας καθόλου τὸ ἀνήσυχον τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὴν πολυπραγμοσύνην, ἅπερ προσιδιάζουσιν εἰς τὸ θῆλυ φύλλον, ἐμφανιζόμενα ἑκάστοτε ὑπὸ ποικίλας μορφάς, ὧν τινες ἀποβαίνουν ἀληθῶς εὐεργετικαί, καὶ ὧν εἷς κλάδος ἐστὶν ἡ τάξις τῶν ἐριτίμων, τοὐτέστι τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος φιλανθρώπων κυριῶν. Γραίας δὲν εἴδομεν, ὅπως σχηματίσωμεν καὶ ἄλλην κλάσιν.

Ἂν δὲ αἱ ἔνοχοι ἰσχυρίζωνται, ὅτι ἐξέτειναν χεῖρας ἱκέτιδας εἰς ξένα θυλάκια χάριν ἐλεήμονος σκοποῦ, θὰ ἐπιτραπῇ ἡμῖν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ δικαιολογία των αὕτη δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ ὅ,τι ἠθέλομεν καλέσει *ἀνεπίγνωστον ὑποκρισίαν*, καθ' ἣν ἐξ ἄλλου ἐλατηρίου κινεῖταί τις καὶ ἄλλο πιστεύει. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς αὐταπάτης ἀνάγονται δύο κατ' ἐξοχὴν κατηγορίαι ὑποκειμένων, πρῶτον οἱ πάσης φύσεως ἐγκληματίαι, οἵτινες φροντίζουν εὐσυνειδήτως νὰ πείθωνται ὅτι αἱ πράξεις των ἀπορρέουν ἀπὸ ἠθικήν τινα ἀρχήν, καὶ δεύτερον πᾶσαι αἱ γυναῖκες καὶ αἱ γαλαῖ... διότι εἶνε γυναῖκες καὶ γαλαῖ.

Διὰ νὰ ἤμεθα ὅμως εἰλικρινεῖς, ἀνομολογοῦμεν, ὅτι ἡ ῥηθεῖσα ἠθικὴ ὠφέλεια τῶν κυριῶν δὲν ἀποτελεῖ στοιχεῖον ἐγκλήματος, ὡς στερουμένη τῆς ἰδιότητος τοῦ παρανόμου. Τοὐναντίον, θεωροῦμεν θεμιτὴν καὶ δὴ ὑποχρεωτικὴν πᾶσαν ἐκδήλωσιν φιλαρεσκείας, ἀρκεῖ αὕτη νὰ μὴ θίγῃ τὰ ὅρια τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου κολαζομένης προσβολῆς τῆς αἰδοῦς.

Ἡ ἔνστασις, ὅτι τὴν εἰρημένην ληστροπραξίαν κατέστησε θεμιτὴν Βασιλ. Διάταγμα, δὲν εἶνε ποσῶς σοβαρά, διότι αἱ διατάξεις τοῦ Στέμματος δὲν δύνανται νὰ κατισχύσουν τοῦ νόμου. Τοὐναντίον μάλιστα, δημιουργοῦν καὶ *ἠθικὸν αὐτουργὸν* τοῦ ἐγκλήματος ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὑπευθύνου ὑπουργοῦ, διότι οὗτος «ἐκ προθέσεως παρεκίνησε τὰς ἐν λόγῳ κυρίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀξιοποίνου ταύτης πράξεως, μεταχειριζόμενος ἐπίτηδες ὡς ἕρμαιον τὸ πάθος ἢ τὴν ψυχικὴν αὐτῶν ὁρμὴν» (Ἄρθρ. 56 Π. Ν).

Ἡ κοινὴ ἀνοχὴ ἔσωσεν ἐφέτος πάσης ποινικῆς καταδιώξεως τὰς ἀξιοτίμους κυρίας. Εὐελπιστοῦμεν, ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ ἀπόσχωσιν ἐπιμελῶς πάσης ὑποτροπῆς ἐν τῷ ἀδικήματι τούτῳ· ἄλλως, φόβος ὑπάρχει, μήπως, πρὸ ἄλλης καταδιώξεως, τιμωρηθῶσι διὰ Λυντσείου διαδικασίας, ὅτε παρὰ τῷ κομψῷ κυτίῳ καὶ τῷ κυανῷ ὀθονίῳ θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ προμηθευθῶσι καὶ ἓν καροτσάκι, ὅπως μεταφέρωσι τὸ βαρύτατον γενησόμενον κυτίον ἐκ τοῦ ὄμβρου τῶν δεκαρῶν, ὅστις δαψιλῶς θὰ βρέξῃ ἐπ' αὐτοῦ, ἐὰν καὶ τὸ ἐπιὸν ἔτος ἀναστηλώσωσι τὰς μυοπαγίδας των πρὸς ἐπανάληψιν τῆς ληστοπειρατείας ὑπὸ λασποποιὸν ὑετόν.

Σιδρὰχ

Τόμοι τῆς «Δικαιοσύνης» πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς, τοῦ μὲν πρώτου ἔτους πρὸς δραχμὰς 5 τοῦ δὲ δευτέρου πρὸς δραχμὰς 7.50 ἕκαστος·

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΩΣ ΙΣΧΥΕΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
ΥΠΟ
ΣΠΥΡ. ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ
Ἐξεθδόη τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ δευτέρου τόμου.

Αἱ στῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Δικαιοσύνη καὶ πατριωτισμός.

Διὰ βουλεύματος τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν, ἐκδοθέντος συνεπείᾳ ἀνακοπῆς τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τῶν ἐν Ἀθήναις Πλημμελειοδικῶν κατὰ βουλεύματος ἀπαλλακτικοῦ, παραπέμπεται εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον ὡς ἔνοχος ἐξυβρίσεως διὰ τοῦ τύπου τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Βουλγαρίας ὁ διευθυντὴς τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Πατρίς». Τοιοῦτο τὸ γεγονὸς ὅπερ προεκάλεσε πατριωτικὰ θούρια τῆς μεγαλητέρας μερίδος τοῦ ἐν Ἀθήναις ἡμερησίου τύπου καὶ κραυγὰς σωβινιστικὰς καὶ ἀφορισμοὺς πατριωτικούς. Φοβούμεθα ὅτι ἐπαναλαμβάνομεν κενὰ θεωρήματα, ἐὰν ὑποδείξωμεν ὅτι ἂν ὑπάρχῃ τι ὅπερ δὲν ἔχει πατρίδα, ὅπερ ὅμως εἶνε καὶ πολίτης παντὸς Κράτους καυχωμένου ὅτι συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν πεπολιτισμένων, τοῦτο εἶνε ἡ δικαιοσύνη, πρὸ τοῦ ζυγοῦ καὶ τῆς σπάθης τῆς ὁποίας ἄγεται ξηρὸν τὸ προσβεβλημένον δικαίωμα καὶ ἥτις οὔτε ἀτενίζει οὔτε κατὰ τὸν ἀρχαῖον τῶν προγόνων ἡμῶν συμβολισμὸν ἔχει ἐλευθέρους τοὺς ὀφθαλμούς ὥστε νὰ ἀτενίζῃ ἐκεῖνον εἰς ὃν ἀνήκει τὸ προσβληθὲν δικαίωμα. Εἴτε ξυλοκόπος ἑπομένως εἴτε ἡγεμών, εἴτε Ἕλλην εἴτε Βούλγαρος εἶνε ἐκεῖνος ὅστις προσφεύγει εἰς τὴν δικαιοσύνην διατεινόμενος ὅτι ὑπέστη προσβολὴν καὶ ἐπιζητῶν τὴν ἀνόρθωσιν, ἀπόλυτος ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἀκουσθῇ. Ἀκριβῶς δὲ ἐν τῇ δεδομένῃ ταύτῃ περιπτώσει καὶ ἡ Ἑλληνικὴ δικαιοσύνη ὡς τοιαύτη καὶ ὁ πρὸ αὐτῆς ὡς κατηγορούμενος προσαγόμενος ἐξιδανικεύουσιν ἐκεῖνο ὅπερ ἀποκαλεῖται εὐγενὴς ἰδέα. Διότι ἡ μὲν πρώτη ἐπιδεικνύεται ἔχουσα τὴν ψυχραιμίαν καὶ τότε νὰ μὴ ἀδρανῇ, ὅταν ἐχθρὸν τῆς πατρίδος ἔχῃ παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς ὡς κατήγορον, ὁ δὲ δεύτερος ὅτι χάριν τῆς πατρίδος καὶ μόνης καταλαμβάνει τὸ ἐδώλιον καὶ τοῦ κατηγορουμένου ἀκόμη. Εἰς τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Βουλγάρων σφάζονται οἱ Ἕλληνες καὶ πυρπολοῦνται αἱ Ἑλληνικαὶ περιουσίαι καὶ καθυβρίζεται ἡ Ἑλληνικὴ σημαία καὶ ὅτι εἶνε δεδικαιολογημένη ἡ Ἑλληνικὴ δικαιοσύνη ἀποδίδουσα τὰ ἀντίποινα, ἔχομεν νὰ ἀντιτάξωμεν τὸ γνωστὸν Γαλλικὸν ἀπόφθεγμα, καθ' ὃ, ὁ προσπαθῶν νὰ δικαιολογήσῃ τὰ σφάλματά του ἐπικαλούμενος τὰ ἀτοπήματα τῶν ἄλλων, δὲν διαφέρει κατ' οὐδὲν ἐκείνου ὅστις προσπαθῇ νὰ νίψῃ μὲ βόρβορον τὸ πρόσωπόν του.

Καὶ μία εἰκὼν τῶν πρώτων ἀνακρίσεων ἐπὶ τοῦ τελευταίου Ἀθηναϊκοῦ κακουργήματος, τὸ ὁποῖον ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα μετὰ τὴν τέλεσίν του μᾶς ἀπασχολεῖ. Τὴν μεταφέρομεν αὐτολεξεὶ ὡς ἐδημοσιεύθη ἐν πρωϊνῇ ἐφημερίδι: «Οἱ συλληφθέντες ὡδηγήθησαν ἀμέσως εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς ἀστυνομίας ὅπου ὑπεβλήθησαν εἰς μακρὰν ἀνάκρισιν ὑπὸ τοῦ κ. Δαμηλάτη, παρισταμένου τοῦ Εἰσαγγελέως κ. Λυκουρέζου, τῶν Γραμματέων Παλαμάρα καὶ Ποταροπούλου καὶ τῶν ἀστυνόμων κ. κ. Θαλασσινοῦ, Δημητρίου καὶ Μαρούδα καὶ τοῦ ἀνακριτοῦ κ. Λογοθέτη».

Εἶδος Ἠλιαίας.

Μετὰ τὴν εἰκόνα δὲ ταύτην ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ φρονοῦντες ὅτι διεπόμεθα ὑπὸ τοῦ μεσαιωνικοῦ συστήματος τῆς μυστικότητος τῶν ἀνακρίσεων, ἐνῷ κατ' ἀλήθειαν ἡ ἐξιχνίασις τῶν ἀδικημάτων, ἐκείνων τοὐλάχιστον ἅτινα προκαλοῦσι τὸ κοινὸν ἐνδιαφέρον, ἐπιτελεῖται τόσον φιλοτίμως ὑπὸ Ἡλιαστῶν ἢ τοὐλάχιστον ὑπὸ συμβουλίων τὰ ὁποῖα ὀλίγον διαφέρουν τοῦ περιφήμου συμβουλίου τῶν δώδεκα.

Ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἀδίκημα καὶ ἀπὸ τὴν ὄψιν τοῦ ἑνὸς τῶν αὐτουργῶν, ἐμπνέεται μία ἄλλη πρωϊνὴ συνάδελφος, ἥτις ἀναλαμβάνει νὰ περιγράψῃ ἐγκληματολογικῶς τὴν μορφὴν τούτου ὡς ἑξῆς.

Καὶ Λομπρόζοι

«Οἱ ἁδροὶ δὲ τούτου μαῦροι μύστακες καὶ τὸ προτεταμένον μέτωπόν του καὶ οἱ μεγάλοι του ὀφθαλμοί, μαρτυροῦσι τύπον ἐγκληματίου τῆς τελευταίας ὑποστάθμης!»

Τοιουτοτρόπως ἄρχεται πλέον κατακτῶσα ἔδαφος καὶ θεραπευομένη καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἡ ἐγκληματολογικὴ ἀνθρωπολογία, ὅπερ δὲ τὸ ἐνθαρρυντικὸν μὲ βάσεις ἐντελῶς ἀλλοίας πρὸς τὰς μέχρι τοῦδε τεθείσας ὑπὸ τοῦ Λομπρόζο καὶ τῆς μετ' αὐτὸν σχολῆς.

Ἡ «Δικαιοσύνη», ἥτις συγκαταλέγει μεταξὺ τῶν συνεργατῶν της τὸν ἐν Θήβαις δικηγόρον κ. **Βασίλ. Κυρέλλον**, μετ' εὐφροσύνης ἀναγγέλλει τὴν ὑπὸ τῆς οἰκείας παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ἐπιτροπῆς ἔγκρισιν τούτου διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Εἰσαγγελέως. Τοιουτοτρόπως, ἐὰν μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἀνανεωθῇ τὸ σῶμα τῶν Εἰσαγγελέων δι' ἐπιστημόνων τῆς μορφώσεως καὶ τοῦ ἠθικοῦ τοῦ κ. Βασίλ. Κυρέλλου, ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἀραιωθῶσιν αἱ ἀτυχῶς οὐχὶ ἄνευ βάσεων μεμψιμοιρίαι περὶ τοῦ σώματος τούτου.

Νέος Εἰσαγγελεὺς

ΠΩΣ ΚΑΘΑΡΟΓΡΑΦΟΝΤΑΙ
ΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα ὅπερ εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον ἀνεκινήσαμεν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν συντάσσονται τὰ πρωτότυπα τῶν ἀποφάσεων καὶ τῆς γραφικῆς μορφῆς ἣν φέρουν τὰ περισσότερα τῶν ἀντιγράφων τούτων, ἐλάβομεν καὶ τὴν κατωτέρω ἐπιστολήν, ἥτις φαίνεται προερχομένη ἀπὸ ὑπάλληλον τοῦ Πρωτοδικείου.

Κύριε συντάκτα,

Ὅσα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς καθαρογραφῆς τῶν ἀποφάσεων ἐγράψατε εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον, ὄχι μόνον ὑπερβολικὰ δὲν εἶνε, ἀλλὰ δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ κανεὶς ὅτι εἶνε καὶ κατώτερα τῆς πραγματικότητος. Τὸ κακόν, ὅπως καὶ σεῖς παρατηρεῖτε, δὲν εἶνε νέον, παρακολουθεῖ δὲ τὰς παλαιὰς ἁμαρτίας αἱ ὁποῖαι βασανίζουν καὶ δικηγόρους καὶ διαδίκους ἀφ' ἧς ἐποχῆς τὸ Πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν ἐθεωρήθη Ἀλάσκα. Μὴ ἀποδίδωμεν ὅμως τὴν εὐθύνην ὁλόκληρον εἰς μόνους τοὺς ὑπαλλήλους, εἰς οὓς ἀνατίθεται ἡ κατάρτισις τοῦ πρωτοτύπου τῶν ἀποφάσεων, διότι ἡ εὐθύνη αὕτη ἐλαττοῦται εἰς περιστάσεις οὐκ ὀλίγας μέχρι τοῦ μηδενὸς καὶ μεταφέρεται ὁλόκληρος εἰς τοὺς Εἰσηγητὰς τῶν ὑποθέσεων.

Τεμαχίδια χάρτου ἀπὸ πολλοῦ ἀποβαλόντα τὸ λευκὸν τοῦ χρώματος, ἐρριμμένα ἐντὸς ἑνὸς φακέλλου, τοῦ τῆς ὑποθέσεως, κατὰ τρόπον ὅστις ἀπαιτεῖ προεργασίαν ὅλην ἵνα τὰ κατατάξῃ τις κατὰ σειράν, καὶ σχήματα ἀκατάληπτα ἐν τῷ μέσῳ ἀποσβέσεων μυρίων καὶ ἄλλων γραμμῶν αἱ ὁποῖαι ὑποδηλοῦν διορθώσεις καὶ ἀναγραφάς, αὐτὰ ὅλα καλοῦνται σχέδιον ἀποφάσεως τὸ ὁποῖον καλεῖται νὰ *ντεσιφράρῃ*—συγγνώμην διὰ τὸ ξενικὸν τῆς ἐκφράσεως—ὁ ἀτυχὴς ὑπογραμματεὺς ἢ γραφεύς, ὅστις, μετὰ τὸ μέγα αὐτὸ ἐγχείρημα, τίθεται κατὰ πόδας τοῦ Εἰσηγητοῦ καὶ καταδιώκει τοῦτον ἀπὸ τοῦ δωματίου τῶν διασκέψεων μέχρι τῆς οἰκίας του καὶ τἀνάπαλιν, ἐκλιπαρῶν μίαν ὑπογραφὴν τούτου εἰς τὸ περιθώριον τοῦ ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ἐκκολαφθέντος πρωτοτύπου, ἥτις ὑπογραφὴ σημαίνει τὸ περίφημον ὅτι ἡ ἀπόφασις *ἐθεωρήθη* ὑπὸ τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ.

Ἤδη ἐρωτᾶται: Ἐὰν ἐν τῇ γραφῇ τῶν σχεδίων τῶν ἀποφάσεων ἐφαίνοντο οἱ κ. κ. Εἰσηγηταὶ φιλανθρωπότεροι, ἵνα μὴ εἴπω ἀνθρωπινώτεροι, ἐὰν κατὰ τὴν θεώρησιν τῶν ὑποβαλλομένων εἰς αὐτοὺς πρὸς θεώρησιν πρωτοτύπων ἐδεικνύοντο στοιχειωδῶς προσεκτικώτεροι, τὸ κακὸν δὲν θὰ περιωρίζετο κατὰ τὸ ἥμισυ τοὐλάχιστον καὶ περισσότερον; Ἐγὼ φθάνω μέχρι τοῦ σημείου νὰ ὑποστηρίξω ὅτι τὸ κακὸν δὲν θὰ ὑφίστατο κἄν, διότι ἡ ἐπιμελημένη ἐκ μέρους τῶν κ. κ. Εἰσηγητῶν θεώρησις τῶν ἀποφάσεων, καὶ τοὺς καταρτίζοντας ταύτας ὑπαλλήλους θὰ καθίστα προσεκτικωτέρους καὶ τοὺς ἀνικάνους διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην θὰ ἐξετόπιζε. Διὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ κρίνετε ἐπιεικῶς, διότι εἶχον τὴν ἀφέλειαν νὰ λησμονήσω ἐκεῖνο ὅπερ λέγεται κόμμα καὶ τὸ ὁποῖον ἐγκαθιδρύει, πλὴν τόσων ἄλλων, καὶ τοὺς τροφίμους του ἐν τῷ Πρωτοδικείῳ Ἀθηνῶν.

Μεθ' ὑπολήψεως

Εἷς ἐκ τῶν τροφίμων

Περίληψις

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 972 (1908) ἀποφάσεώς του δέχεται τὴν ἀπὸ 6 Φεβρουαρίου 1908 αἴτησιν τῆς Μαρίας Θ. Γεωργακοπούλου, τὸ γένος Κ. Σαμαρτζῆ, κατοίκου Ἀθηνῶν, κατὰ τοῦ συζύγου της Θωμᾶ Δ. Γεωργακοπούλου, κατοίκου ἐπίσης Ἀθηνῶν, καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς, δι' ἧς αἰτεῖται νὰ διαταχθῇ ἡ ἐνέργεια τῶν νομίμων διατυπώσεων καὶ τῇ ἐπιτραπῇ ἡ ἔγερσις τῆς περὶ διαζεύξεως ἀγωγῆς κατὰ τοῦ συζύγου της καὶ

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν καὶ τοιχοκόλλησιν τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως κατὰ τὰ ἄρθρα 677 καὶ 683 Π. Δικονομίας.

Ἀθήνησι τῇ 1ῃ Μαρτίου 1908

Ὁ τῆς Μαρίας Θ. Γεωργακοπούλου
Πληρεξ. Δικηγόρος
Ν. Νῶε

Ἐν Ὀνόματι τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α'.

Ἀριθ. 2

Τὸ Δικαστήριον τῶν ἐν Λαμίᾳ Πρωτοδικῶν
Συγκείμενον ἐκ τῶν Δικαστῶν Ἀντων. Γεωργίου Προέδρου Εἰσηγητοῦ Ἰωάν. Π. Μαρούδη καὶ Προκ. Κολλύβα.

Συνεδριάσαν δημοσίως ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ του τὴν 15 Ἰανουαρίου 1908 παρουσίᾳ τοῦ τε Εἰσαγγελεύοντος δικηγόρου Δ. Σφήκα (κωλυομένου τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τῶν νομίμων ἀναπληρωτῶν του) καὶ τοῦ Ὑπογραμματέως Εὐαγ. Κ. Λάππα, ἵνα δικάσῃ τὴν ἐξῆς ὑπόθεσιν μεταξύ

Τοῦ ἐνάγοντος Ἀθαν. Ἐξάρχου ἐμπόρου κατοίκου Ἀταλάντης παραστάντος διὰ τοῦ πληρεξουσίου του δικηγόρου Στεφ. Σομμαρίπα καὶ τῶν ἐναγομένων Σπυρίδωνος καὶ Γεωργίου Δ. Τράμπα ἐμπόρων κατοίκων Πειραιῶς μὴ παραστάντων ποσῶς.

Ὁ ἐνάγων διὰ τῆς ἀπὸ 25 Μαΐου 1906 πρὸς τὸ δικαστήριον τοῦτο ἀγωγῆς του ἐκθέτει ὅτι τῇ ἐντολῇ τῶν ἀντιδίκων ἐμπορευομένων ἐν Πειραιεῖ δοθείσῃ αὐτῷ ἐν Ἀταλάντῃ κατὰ Σεπτέμβριον 1905, ὅπως προμηθεύῃ ἐξ Ἀταλάντης τόπου παραγωγῆς ἐλαιοκάρπου ἐλαίας καὶ ἀποστέλλῃ ταύτας αὐτὰς πρὸς μεταπώλησιν ἐπὶ κέρδει κατὰ τοὺς μῆνας Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον τοῦ 1905 ἐλαίας ἀξίας ἐν ὅλῳ μετὰ τῶν δαπανῶν τῆς ἀποστολῆς καὶ συσκευῆς δραχ. 1223 καὶ 70)οο, ἐξ ὧν ἀπέναντι οἱ ἀντίδικοι κατέβαλον εἰς τρίτα μὲν πρόσωπα τῇ ἐντολῇ του κατὰ Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον τοῦ 1905 εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ δρ. 479 καὶ 70)οο εἰς αὐτὸν δὲ προσωπικῶς ἐν Πειραιεῖ τὴν 3 Φεβρουαρίου 1906 δραχ. 229 ὅτε καὶ γενομένου ἐν Πειραιεῖ μεταξύ των λ]σμοῦ ἔμειναν νὰ τῷ ὀφείλωσι δραχ. 400, ἃς ὑπεσχέθησαν νὰ τῷ πληρώσωσιν ἐνταῦθα μετά τινα χρόνον καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ὁποίων δυστροποῦσι καὶ δέον νὰ ὑποχρεωθῶσιν ἀλληλεγγύως καὶ διὰ προσωπικῆς των κρατήσεως εἰς τὴν πληρωμὴν αὐτῶν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐξητήσατο γενομένης δεκτῆς τῆς ἀγωγῆς του, ἵνα ὑποχρεωθῶσιν οἱ ἐναγόμενοι διὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν αἰτίαν ἵνα τῷ πληρώσωσιν ἀλληλεγγύως καὶ διὰ προσωπικῆς των κρατήσεως τὰς ἄνω δραχ. 400 ἐντόκως ἀπὸ σήμερον μέχρι ἐξοφλήσεως καὶ ἵνα καταδικασθῶσιν εἰς τὰ τῆς δίκης ἔξοδα καὶ τέλη.

Μετὰ τὴν νόμιμον προδικασίαν εἰσήχθη ἡ προκειμένη ὑπόθεσις πρὸς συζήτησιν τὴν σήμερον, καθ' ἣν

Μὴ ἐμφανισθέντων τῶν ἐναγομένων

Ὁ πληρεξούσιος τοῦ ἐνάγοντος διὰ τῶν ἐγγράφων προτάσεών του ἠτήσατο ὅσα ἐν αὐταῖς καὶ τοῖς σχετικοῖς πρακτικοῖς

Ἀκοῦσαν αὐτοῦ καὶ τοῦ Εἰσαγγελεύοντος

Διελθὸν τὴν δικογραφίαν Σκεφθὲν κατὰ τὸν Νόμον

Ἐπειδὴ ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀπὸ 13 Ἰουνίου 1906 δύο ἀποδεικτικῶν ἐπιδόσεις τοῦ δικαστ. κλητῆρος τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν Νικολ. Χ. Γεωργίου οἱ ἄνω ἐναγόμενοι ἐκλητεύθησαν νομίμως καὶ προσηκόντως, μὴ ἐμφανισθέντες δὲ κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν νόμιμον οὖσαν δικάσιμον τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἐκφωνηθείσης ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ οἰκείου πινακίου, δικάζονται ἐρήμην καὶ ἐπιδικάζονται ἅπασαι αἱ κατ' αὐτῶν προτάσεις καὶ αἰτήσεις τῶν ἐναγομένων ὡς νόμιμοι καὶ ἀληθεῖς δι' ἔλλειψιν ἀντιρρήσεως ἢ ἐνστάσεώς τινος προβλητέας ἐξ ἐπαγγέματος.

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τῶν ἐναγομένων

Δέχεται τὴν ἀπὸ 25 Μαΐου 1906 ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος

Ὑποχρεοῖ τοὺς ἐναγομένους, ὅπως πληρώσωσιν ἀλλελεγγύως καὶ διὰ προσωπικῆς των κρατήσεως διὰ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ καὶ τῷ ἱστορικῷ τῆς παρούσης αἰτίαν τῷ ἐνάγοντι δραχ. τετρακοσίας (400) ἐντόκως ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς μέχρις ἐξοφλήσεως καὶ

Καταδικάζει τοὺς ἐναγομένους εἰς τὰ τοῦ ἐνάγοντος δικαστικὰ ἔξοδα ἐκ δρ. εἴκοσι καὶ δύο (22) καὶ τὰ τέλη.

Ἐκρίθη ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν Λαμίᾳ δημοσίᾳ ἐπ' ἀκροατηρίου τῇ 15 Ἰανουαρίου 1908.

Ὁ Πρόεδρος Ἀν. Γεωργίου Ὁ ὑπογραμματεὺς Εὐάγ. Λάππας.

Ἐντέλλεται πρὸς πάντα μὲν κλητῆρα νὰ ἐκτελέσῃ ζητηθεὶς τὴν παροῦσαν ἀπόφασιν πρὸς πάντας δὲ τοὺς Εἰσαγγελεῖς νὰ ἐνεργήσωσι τὸ καθ' ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς Διοικητὰς καὶ ἄλλους ἀξιωματικοὺς τῆς δημοσίου δυνάμεως νὰ δώσωσι χεῖρα βοηθείας ὅταν νομίμως ζητηθῶσι. Πρὸς βεβαίωσιν ἡ παροῦσα ἐντολὴ ὑπογράφεται νομίμως.

Ἐγένετο ἐν Λαμίᾳ τῇ 22 Ἰανουαρ. 1908

Οἱ Δικασταὶ Ἀντων. Γεωρίου Προκ. Κολλύβας Ἀριστ. Ρωμανός.

Ὁ Γραμματεὺς Π. Χ. Ἠλιόπουλος

Ὅτι α' ἀπόγραφον ἐκτελεστὸν

Λαμία αὐθημερόν.

Ὁ Γραμματεὺς

(Τ. Σ.) **Χ. Ἠλιόπουλος**

Ἀρ. 18

ἀπογράφου

Τὸ παρὸν ἐξ ἀπογράφου ἐκτελεστοῦ ἀντίγραφον, οὗτινος τὴν ἀκρίβειαν ἐπιβεβαιῶ, παραγγέλλεται πᾶς ἁρμόδιας δικαστικὸς κλητήρ, ἵνα ἐπιδώσῃ νομίμως πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Λαμίᾳ Πρωτοδικῶν διὰ τοὺς ἀγνώστου διαμονῆς ἀντιδίκους μου Σπυρίδωνα καὶ Γεώργιον Δ. Τράμπα ἐμπόρους καὶ τέως κατοίκους Πειραιῶς πρὸς γνῶσίν των καὶ διὰ τὰς νομίμους συνεπείας, ἐπιτασσομένους συνάμα, ἵνα ἐμπροθέσμως καὶ ἀλληλεγγύως καὶ ἐν Ἀταλάντῃ πληρώσωσι τῷ ἐντολεῖ μου Ἀθανασίῳ Ἐξάρχῳ κατοίκῳ Ἀταλάντης τὰ ἑξῆς 1) δι' ἐπιδικασθὲν διὰ τῆς παρούσης κεφάλαιον δραχ. τετρακοσίας (400) ἐντόκως πρὸς 9 ο)ο ἐτησίως ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς 25 Μαΐου 1906 μέχρις ἐξοφλήσεως 2) δι' ἐπιδικασθέντα ἔξοδα καὶ τέλη δραχ. τριάκοντα τρεῖς (33) καὶ 3) διὰ συμβουλὴν ἀπόγραφον δύο ἀντίγραφα, σύνταξιν ἐπιταγῆς καὶ παραγγελίας, ἐπιδοτήριον, δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως, διὰ τῆς ἐφημερίδος ἡ «Δικαιοσύνη» καὶ ταχυδρομικὰ δρ. 22, ἤτοι ἐν ὅλῳ δι' ἔξοδα δρ. πεντήκοντα πέντε (ἀριθ. 55) καὶ ταύτας ἐντόκως ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἐπιταγῆς μέχρις ἐξοφλήσεως. Ἄλλως εἰσπραχθήσονται δι' ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως.

Δημοσιευθήτω ἡ παροῦσα διὰ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένης ἐφημερίδος ἡ «Δικαιοσύνη».

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 11 Φεβρουαρίου 1908

Ὁ πληρεξούσιος δικηγόρος τοῦ ἐπιτάσσοντος Ἀθ. Ἐξάρχου
Σ. Σ. Σομμαρίπας

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ κ.κ. ΔΙΚΗΓΟΡΟΥΣ

Ἡ «Δικαιοσύνη» ἥτις ὡς κύκλον ἀναγνωστῶν ἔχει πάντας τοὺς δικηγόρους καὶ τοὺς μετὰ τῶν δικαστηρίων ἐπαγγελματικῶς ἢ ἄλλως συνδεομένους, εἶνε προφανῶς τὸ μοναδικὸν ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου, συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, ἐπιβάλλεται νὰ γίνωνται αἱ ἐπὶ διαζυγίων, αἰτήσεων περὶ χωρισμοῦ κτημάτων κλπ. ὁριζόμεναι ὑπὸ τοῦ νόμου δημοσιεύσεις. Περιττὸν ἐπίσης νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι τὸ ὄργανον τοῦτο τῶν δικηγόρων κυρίως, πᾶν ἄλλο ἢ κερδοσκοπικὸν σκοπὸν ἐπιδιώκει, τούτου δ' ἕνεκα ἀναλαμβάνει πᾶσαν ἐν γένει τοιαύτης φύσεως δημοσίευσιν εἰς τὸ ἥμισυ τῆς συνήθους τιμῆς.

Τύποις Π. Α. Πετράκου